Leto LXV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek, dne 24. avgusta 1937 | Štev. 192 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Po govoru v Palermu

Kakor vemo, je imel Mussolini na velikih vojaških vajah v Siciliji govor, v katerem se je pečal z mednarodnim položajem, kakor izgleda v italijanski luči ter je ponudil tisti demokratični Evropi, ki slejkoprej gleda fašizem z nezaupanjem, roko sprave.

Kot uvod v Mussolinijev govor v Palermu je služilo pismo predsednika angleške vlade Nevilla Chamberlaina Mussoliniju, ki je bilo izraz volje angleškega imperija, da bi se mir v Evropi ne zrušil. Temu miru naj bi sledila v najkrajšem času pogajanja med Italijo in Anglijo. Ta pogajanja naj bi na konkreten način rešila vsa sporna vprašanja med obema državama, ki praz za prav predstavljati dva različna ideološka bloka v Evropi, čeprav se Britanija tolikanj trudi, da bi se svet ne razdelil med boljševiško in antiboljševiško fronto, pa sama seveda iz čisto drugih vzrokov nego iz ideoloških v vseh zunanjepolitičnih vprašanjih solidarno s Francijo ščiti sovjetske interese... To se pravi, da zbližanje med Anglijo in Italijo ni mogoče, če se obenem ne izboljšajo odnošaji med Italijo in Francijo. To pa nikakor ni lahek problem, zakaj Italija ne more pristati na nobeno zbližanje, ki bi le količkaj motilo takozvano os, ki veže Rim in Berlin.

V nekem oziru pa je v resnici danes najbolj ugoden trenutek za pomirjenje med Italijo in Anglijo, oziroma med obema znanima nasprotnima skupinama sil v Evropi. Oba bloka namreč po dejanskem razvoju stvari uvidevata, da sta drug drugemu kos, oziroma, da drug drugega ne moreta, vsaj za dogleden čas ne, poraziti in sta zato pripravljena, da se na kakšen način pogodita ali pa vsaj napravita odmor. Mogoče bi se obe stranki lahko celó sporazumeli v smislu nekakega sodelovanja, o katerem pravijo, da je prenehalo takrat, ko so države vsega sveta Italiji zaradi aneksije Abesinije napovedale gospodarske sankcije, ki pa, če hočemo biti pošteni, prav za prav nikoli ni obstojajo, vsaj ne od trenutka, ko je Italija začela Zvezo narodov briskirati in jo javno proglasila za »kadaver«.

Zaenkrat je treba spraviti s sveta abesinsko vprašanje, ako hočemo sploh govoriti o množnosti zbližanja med Anglijo in Italijo. Teoretično je problem zelo enostaven: evropske sile priznajo Abesinijo tudi pravno kot del novega italijanskega imperija, Italija pa mora to plačati s tem, da se odpove raznim svojim strategičnim in gospodarskim načrtom v Sredozemskem morju, da ne bo ogrožena pot v Indijo. Praktično pa ni mogoče tega vprašanja, ki se tiče samo Italije in Anglije, ločiti od drugih vprašanj, ki so z njim bistveno v zvezi in se tičejo drugih držav, predvsem Francije in vseh sosedov Italije na obalah Sredozemskega morja. Kakor pošast se tu dviga z ozadja državljanska vojna v Španiji, v kateri Italija in Nemčija na eni, Francija, Anglija in Rusija na drugi strani, zavzemajo popolnoma nasprotni stališči. Toda četudi vse to izločimo iz izgledov za zbližanje med Italijo in Anglijo, ostane še glavni kamen spotike za količkaj gladko in za vse sprejemljivo rešitev abesinskega vprašanja. Ta strah je Zveza narodov v Ženevi.

Abesinska zadeva se da rešiti edino le pred forumom Zvezo narodov, ki se mu Mussolini, naj bo še tako genialen, ne more izogniti. Kot jamstvo miru na podlagi neke absolutne pravičnosti je Zveza narodov kajpada gola fikcija. To vemo in priznavamo vsi. Kot instrument izvestne politike v Evropi in na svetu sploh pa je Zveza narodov činitelj, s katerim mora vsak, hočeš nočeš, računati. Prav za prav se pravi pogajati se z Zvezo narodov toliko, kakor pogajati se z Anglijo, oziroma Francijo samo. Toda četudi bi te dve državi bili na podlagi gotovih koncesij, katere bi jima morala dovoliti Italija, pripravljeni uveljaviti v Zvezi narodov svoje stališče, bi vendar odpor sovjetske Rusije in nekaterih drugih držav, predvsem baltiških in večine južnoameriških ter Kitaja, ki se pravkar bori za življenje in smrt proti napadu Japonske, pomenil toliko oviro, da bi bilo glede Abesinije zelo težko priti do zaželjenega rezultata, če ne bi že diskusija sama o tem kočljivem predmetu nasprotja še bolj poostrila, namesto da bi jih odstranila. Danes bi se sicer lahko našla država, ki bi sprejela namesto Anglije nalogo, da predlaga kakšen kompromis v zadevi Abesinije, ker imata Italija in Rusija v sredniji Evropi prijatelje tudi v onem bloku malih držav, ki se v glavnem naslanjajo na takozvano demokratično skupino velesil, toda to bi najbrže ne zadostovalo za to, da bi se abesinska afera spravila kar meni nič tebi nič s sveta.

Začuda stojimo namreč v tem vprašanju pred položajem, ki ga ustvarja nek idealen princip mednarodne politike, ki sicer ne pozna nobenih principov razen tega, da pravico ustvarja moč, oziroma meč, kakor je to bilo že za časa starega rimskega imperija. Velesile, ki so združene v Zvezi narodov, so namreč nekoč podpisale takozvano resolucijo Saavedra-Lamas, ki brezpogojno obsoja osvojitve, pridobljene z mečem. Kakor vidimo pravkar zopet ob napadu Japonske na Kitaj, ki bo gotovo od Kitaja odcepila ves sever, če ne bo imela drugega rezultata, je nemogoče ta princip žrtvovati, ker bi sicer bile odslej manjše države brez pomoči izročene vsakemu sosedu ali tujcu, ki bi jih hotel napasti. Tudi države, ki so Italiji naravnost zaveznice, oziroma se nahajajo na osi Rim-Berlin, bi ne mogle na to pristati, če ne zaradi drugega, pa zaradi tega ne, ker ne smejo žrtvovati svojega moralnega ugleda. Zato ne bo lahko, četudi bi nastopil sam Neville Chamberlain, premagati odpora, ki bo izhajal iz tega ideološkega načela.

Seveda se zanašajo velesile, ki ne prenašajo rade sedanje napetosti z Italijo, na to, da bodo tudi oni, ki se trdovratno oklepajo gotovih načel, uvideli, da gre za normalizacijo mednarodnih odnošajev, ki je nujno potrebna za ohranitev miru, in da bodo zato odnehali od svojega brezkompromisnega stališča v abesinski zadevi. Zato so v Londonu, prepričani, da bodo pristali na formulo, da sicer ni mogoče mednarodno pravno sankcionirati osvojitve Abesinije ter izreči, da je pravno prenehala biti svobodna in suverenska država, toda lahko bodo na kakšen način ugotovili, da je Abesinija dejansko prenehala to biti, kar bi pomenilo samo ugotovitev nekega objektivnega dejstva, ne pa žrtev kakšnega principa. Kakor hitro pa bi bilo to dejstvo pred narodnim forumom ugotovljeno, bi lahko vsaka država na svojo odgovornost storila vse ukrepe, ki bi pomenili dejansko priznanje italijanskega imperija v Vzhodni Afriki.

Ni mogoče oporekati, da bi taka procedura bila mogoča in izvedljiva, toda v sedanjem mednarodnem položaju, ki se je zaradi dogodkov na Daljnem vzhodu zopet nekoliko poslabšal, ni mogoče vedeti, ali ne bo to izzvalo odmeva, ki bi se lahko v Ženevi pojavil v obliki uspešnega ideološkega odpora.

Sedem čudežnih ozdravljenj v Lurdu

Te dni so priredili 67. francosko narodno romanje k svetišču čudodelne Matere božje v Lurdu. Prišlo je več ko 20 romarskih vlakov od vseh krajev Francije. Bolnih je bilo nad 300, in sicer večinoma težko bolnih na najrazličnejših boleznih: jetiki, lupusu, raznih vrstah raka, paralizi, tako zvani Pottovi bolezni, tabesu, meningitisu, abscesih hrbtenice, sklerozi, težkih opeklinah itd. Na vseh postajah so bile usmiljene sestre s številnimi zdravniki, ki so prinašale okrepčila bolnikom, ki imajo sedaj v železniških vozovih najmoderneje urejene postelje in oskrbo.

V Lurd so vlaki dospeli 17. t. m., nakar so se vsak dan brale slovesne svete maše, romarji pa so posečali dolnjo in gornjo baziliko Marijinega svetišča, kalvarijo, kapelo Bernardke, spomenik Device, kraljice miru, in se udeleževali procesij z Najsvetejšim, ob katerem so šli generali, na čelu general Puo in general De La Garrigue. Navzoč je bil tudi župan Lurda, senator Fourcade, senator Rillard in senator Juigne, grof de l'Epinois in drugi dostojanstveniki. Navzočni so bili tudi letalci s svojim vojaškim duhovnikom g. Guy Bougerolom.

Dne 23. t. m., ko so bili bolniki na nosilnicah zbrani okoli jame in so se dvigale k nebu molitve, litanije, prošnje in vzdihi bolnikov ter njihovih sorodnikov in prijateljev, in ko se je izvršil blagoslov z Najsvetejšim, se je v najnapetejšem trenutku zgodilo 7 čudežnih ozdravljenj. Vsi slučaji so bili takoj preiskani in registrirani v biroju zdravnikov. Ozdravili so: gdč. Navares, Cehedič, Mignon, Mierge, Desmont, ga. Petroničič in gospod Carriere. Gospodična Desmont je imela peritonitis tuberkulosa, gospa Petroničič tuberkulozo ledvic, gospod Carriere pa tako zvano Pottovo bolezen. Vse bolezni so bile težke.

Brzojav o teh sedmih ozdravljenjih nam je poslal gospod dr. **Zudeniggo**, naš posebni dopisnik.

Zmeda na Daljnem vzhodu vedno večja

Čudna izjava japonskega predsednika vlade

Nevaren razvoj na mejah Mongolije

Tokio, 23. avgusta. TG. Japonski ministrski predsednik princ Konoje je časnikarjem povedal, **»da se japonska vlada pripravlja na dolgotrajno vojno in na težke denarne žrtve ž njo. Svoj spor s Kitajsko bo Japonska rešila brez vmešavanja tujine. Sprva je japonska vlada mislila, da se ji bo posrečilo sporu ohraniti njegov krajevni značaj, toda to stališče je morala zaradi kitajskih napadov pri Šangaju opustiti. V srednji Kitajski se bo Japonska omejila zgolj na to, da prepreči vsako nadaljnjo protijaponsko gonjo, ki jo hoče sploh popolnoma streti. Uničiti želi tudi vse tiste sile, ki to gonjo podpirajo. Na severnem Kitajskem pa je stvar za Japonsko druga, kajti severna Kitajska ima neporušljive zveze z Japonsko Mandžurijo. Japonska teh pokrajin noče zase osvajati. Naj ostanejo pri Kitajski. Toda položaj je danes takšen, da je danes nemogoče, da bi se na severnem Kitajskem ustanovila kitajska uprava brez predhodnega sporazuma z Japonsko. Japonska želi mirnega sporazuma s Kitajsko, toda s sedanjo vlado v Nankingu, ki ji predseduje maršal Čankajšek, se ne bo mogla pogajati«.**

Neka visoka japonska vojaška osebnost je časnikarjem tudi izjavila, da je »glavni cilj japonske vojske na kitajskem ozemlju, **da čimprej uniči kitajsko letalstvo. Zato japonska letala po načrtu uničujejo kitajska letališča. Do sedaj so uničili tudi že 150 vojaških letal«.** Izvedenci pa pravijo, **da hoče japonski generalni štab potem ko je odstranil nevarnost kitajskega letalstva, poslati na jug močno jap. armado, ki bo Šangaj zasedla in to vprašanje enkrat za vselej rešila.** Glavna teža vojaških operacij pa je na severu, kjer hoče japonski generalni štab enkrat za vselej zasesti vseh pet severnih pokrajin.

Kitajska ofenziva na Šangaj

Šangaj, 23. avgusta. b. V zgodnjih jutranjih urah je pričelo 7 kitajskih divizij splošno ofenzivo na Šangaj z namenom, da potisnejo Japonce iz mesta. Včeraj so Japonci izkrcali na obali reke Jangpu pred Šangajem in Vusungom 50.000 mož, s katerimi nameravajo ustaviti veliko kitajsko ofenzivo.

Japonska protiofenziva

Na vse zgodaj zjutraj je japonsko topništvo pričelo strahovito obstreljevati kitajske postojanke v Putungu, ki neprestano ogrožajo položaje Japoncev na drugi strani reke in pa njihove vojne ladje, ki prevažajo tam transporte vojnega materiala. Ognju so se takoj priključile tudi japonske vojne ladje, ki so v križnem ognju dobesedno obsule kitajske postojanke. Kitajci se zavedajo važnosti njihovih strategičnih točk in jih kljub velikim izgubam krepko držijo v svojih rokah.

Po vesteh iz Pekinga se koncentrirajo na postojankah izpred Nankauškega hriba močni japonski kontingenti. Vodijo se že hude borbe, kajti Japonci so hoteli še enkrat vreči Kitajce iz tistih postojank, ki povzročajo Japoncem največ žrtev. Tudi sedaj so bila njihova prizadevanja brez uspeha. V borbah pa so utrpeli ogromne izgube. Kitajci se junaško upirajo kljub strašnemu topniškemu ognju in neprestanim letalskim napadom. Kitajci zadajajo s svojih močnih strategičnih postojank Japoncem ogromne izgube.

Napadi letalstva

Davi je nad Pekingom letelo 18 japonskih letal, ki so odletela proti Nankavu v nameri, da bombardirajo kitajske postojanke. Skupina kitajskih letalcev pa je obmetavala z bombami vzhodni del Pekinga, kjer je bilo mnogo človeških žrtev. Japonci poročajo, da so odbili hude napade kitajskih čet južno od Pekinga, kjer so kitajci še vedno v ofenzivi. Okrog Tiencina je slišati močno grmenje topov in so se torej tudi tam pričele borbe med sovražnikoma. V borbah sodeluje japonsko ladijsko topništvo, ki dosega kitajske strelske jarke.

Šangaj, 23. avgusta. b. **Davi so priplule v področje Šangaja 3 japonske matične ladje za letala s 106 letali. Te ladje križarijo ob pokrajini Čekijang, od koder napadajo Šangaj.**

Ogromen požar v kitajskem naselju Honkeju in Jangcepu traja dalje. Škoda je neprecenljiva. Požar bo trajal še nekaj dni, ker ga ni mogoče lokalizirati. V teku pretekle noči je bilo mogoče z dovoljenjem japonskega vojnega poveljstva poslati v Šangaj 500 kaznjencev iz kaznilnice Ward Road, ki je bila nekaj dni pod najtežjim topniškim ognjem. Angleški stražarji so krotili kaznjence samo z močnimi curki vode, kajti mnogo od njih jih je znorelo.

Japonci zasedli Kalgan

Tiencin, 23. avgusta. AA. Havas: Dobro poučeni krogi cenijo število japonskih vojakov v Severni Kitajski na 150.000 mož. Dnevno dovažajo Japoncem 8000 vojakov kot ojačenja. Dnevno prihajajo v Tongkov tudi veliki transporti vojnih potrebščin. Japonske čete tvorijo večinoma rezervisti. V enem dnevu prekorakajo japonske čete 50 km dolgo pot iz Tongkova v Tiencin. Neprestano dežuje. Iz Tongkova je odplula japonska sanitetna ladja. Japonci pravijo, da je na ladji samo 13 ranjencev, drugi pa trde, da je na ladji najmanj 700 ranjencev, ki so jih odpeljali na Japonsko.

Iz Peipinga je prišla vest, da so oddelki Japonske armade zasedli Kalgan, prestolnico pokrajine Čahar. Odpora ni bilo nobenega.

Razvila se je bitka med eno japonsko divizijo in raznimi kitajskimi oddelki, ki imajo več kot 30.000 mož. Bitka se je razvila pri Siangu. Japonci trde, da so bili dosedaj odbiti vsi kitajski napadi in da imajo Kitajci težke izgube. Kitajci pa trde, da so odbili japonski napad 7 milj severno od Sianga.

Mala Zveza v Sinaji dne 30. in 31. avgusta

Bukarešta, 23. avgusta. AA. (Havas) Izvedele so se nekatere podrobnosti o sestanku med dr. Hodžo in Tatarescom. Državnika sta imela v soboto in nedeljo dva dolga razgovora v salonskem vagonu vlaka, s katerim se je dr. Hodža pripeljal v Siget. Nato sta se skupaj peljala do Borse med Transilvanijo in Bukovino. Tam je gg. Tataresca in dr. Hodžo pozdravil minister za delo, nato sta se pa državnika z več povabljenci odpeljala v 12 avtomobilih v hribe. Opoldne sta se vrnila v Borso, zvečer se je pa dr. Hodža odpeljal iz Romunije. Pri razstanku sta se državnika objela. V Bukarešti ni izšlo nobeno poročilo o tem sestanku.

V političnih krogih naglašajo tudi, da so sedaj končnoveljavno urejene vse priprave za konferenco Male zveze v Sinaji. Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta pride v Sinajo že dne 29. avgusta zvečer, med tem ko pride jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister šele dne 30. avgusta. Konferenca bo imela svoj prvi sestanek že dne 30. avg. popoldne. Dne 31. avg. bo prebrano uradno poročilo, nakar bodo ministri odpotovali vsak v svojo prestolnico.

Mussolini v Nemčijo, potem pa v London

Pariz, 23. avg. b. Zaradi vesti o Mussolinijevem potovanju v Nemčijo poročajo, da bo Chamberlain moral obiskati Rim, da osebno z Mussolinijem nadaljuje pogajanja o angleško italijanskem sporazumu in obenem pripravi vse **za nameravano Mussolinijevo potovanje v Anglijo po obisku v Nemčiji.** Po angleških poročilih zastopa rimska vlada stališče, da bo za časa angleško italijanskih pogajanj Mussolinijevo potovanje v Nemčijo samo demonstrativnega značaja in naperjeno proti zapadnim velesilam. Iz tega vzroka je bilo predlagano, da Mussolini potuje v Anglijo in Nemčijo, da se vzpostavi nekaka vzporednost med italijansko-nemškim in angleško-italijanskim sestankom. Chamberlainov obisk Rimu in Mussolinijev v Londonu bi se izvršila samo tedaj, če bi diplomatska pogajanja tako napredovala, da bi se lahko na sestanku sklenil konkreten sporazum. Anglija želi, da se iz velikih pogajanj v Evropi ne izključi Francije. Zaradi tega se že danes obravnava možnost, da se Mussolini po sestanku s Chamberlainom sestane tudi s Chautempsom ali Delbosom. Seveda je vse to odvisno od bližnjega zasedanja od zveze narodov, kjer bo padla usoda Abesinije, ki je bila faktično doslej na poti za sporazum med Londonom in Parizom.

Nevarnost, da se ne vmešajo tuje velesile

Tokio, 23. avgusta. b. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih z velikim zanimanjem pričakujejo, če se ne bodo morda v najkrajšem času vmešale v kitajsko-japonski spor tuje sile. S tem problemom se ne bavijo samo uradni krogi, temveč tudi javnost. Zaradi tega zasleduje japonska vlada vsako gibanje diplomatov, posebno pozornost pa obrača skupnim pogajanjem angleških, ameriških in ruskih predstavnikov. Japonska javnost že sedaj odločno odklanja zahtevo Velike Britanije za odškodnino, akoravno v Tokio še ni prispela nobena uradna zahteva Anglije. Japonci zahtevajo, da se vsa odškodnina zahteva od Kitajske, ker je ona kriva, da je spor izbruhnil v sedanjem obsegu.

Japonsko skrbi tudi dejstvo, da je Amerika poklicala v Washington svojega poslanika v Londonu. V Tokiu so dalje mnenja, da bi predsednik Roosevelt v sporazumu z Veliko Britanijo storil intervencionistične korake pri japonski vladi in napovedal odškodninske zahtevke zaradi poškodbe na ameriški admiralski ladji »Augustec«. V Tokiu so dalje vznemirjeni zaradi koncentracije sovjetskih čet vzdolž mandžurske meje. Posebno vznemirljivo pa je delovalo na Japonce dejstvo, da je sovjetski maršal Blücher prispel v Ulan Bator, glavno mesto Zunanje Mongolije. Japonci tudi poročajo, da se maršal Blücher tam pogaja z vrhovnim poveljnikom kitajske komunistične armade generalom Maotehtangom. Dopisnik tokijskega lista »Ničić« je imel v Sešinu na Koreji razgovor z novim sovjetskim poslanikom v Tokiu Plavuckijem, ki je na njegovo direktno vprašanje, če je maršal Blücher zares prispel v Ulan Bator, samo skomignil z rameni in kratko odgovoril: Morda pa je res prišel.

Davi poroča isti list, da je sovjetski poslanik v Nankingu Bogomolov ponudil maršalu Čankajšku sovjetsko pomoč, ter je v Nanking že prispelo 12 težkih bombnikov z mongolskimi piloti, ki so izvežbani v Sovjetski Rusiji.

Neznane podmornice vznemirjajo Sredozemlje

Angleški in francoski ukrepi

Carigrad, 23. avg. TG. Turško pomorsko poveljstvo je napravilo preiskavo o potopu dveh rdeče-španskih trgovskih ladij, ki sta bili potopljeni v bližini vhoda v Dardanele od neke nepoznane tuje torpedovke. Preiskava je ugotovila, **da sta bili ladji potopljeni še v turških vodah in da pomeni nastop tuje bojne ladje kršitev turške državne oblasti. Preiskava je nadalje dognala, da je neka velika tuja podmornica prišla celo v Marmarsko morje, torej skozi Dardanele. Ko je turška bojna ladja odplula proti kraju, kjer so tujo podmornico opazili, se je slednja rešila s tem, da se je potopila in turška vojna ladja ni mogla ugotoviti, katere narodnosti je podmornica.** Turško pomorsko poveljstvo izjavlja, da je položaj postal silno resen, ker si Turčija nikakor ne bo pustila dopasti, da bi tuje bojne ladje križarile po njenih vodah in ogrožale svobodno trgovino. Turški predsednik republike in ves glavni generalni štab, ki je bil pri velikih manevrih v Traciji, so se nepričakovano hitro vrnili v Carigrad, kjer trajajo posvetovanja že celih 24 ur. Na posvetovanje so bili brzojavno poklicani tudi člane vlade.

Nadaljevanje na 2. strani

„V znamenju ognjenih zubljev“

Kardinal Faulhaber o kulturnem boju v Nemčiji

Pogumne besede o „monakovskem apostolu mož“

V naslednjem prinašamo besedilo tiste znamenite pridige, katero je imel v monakovski cerkvi sv. Mihaela pogumni monakovski cerkveni knez, ko so zaprli »monakovskega apostola mož« jezuita patra Ruperta Mayerja. Pogumni govor žarko osvetljuje verske razmere v 3. nemškem cesarstvu. Pridigi bi še dodali, da je bil jezuitski pater Rupert Mayer med tem že obsojen na 6-mesečno ječo.

»Je čas govoriti in je čas molčati!«

Katoliški možje! Svoje birmovanje sem prekinil ter sem se vrnil v Monakovo, da se udeležim glavnega zbora moške kongregacije ter sem pri tej priliki pri možeh. Danes je prvič, da ni na prižnici voditelja vaše kongregacije, patra Ruperta. To prvo slovesno priliko porabljam, da javno izjavim, kako presenečeni in ogorčeni, da kako zagrenjeni so katoliški možje Monakovega dne 5. junija slišali, da je pater Rupert Mayer zaprt, in kako silno teži katoličane dejstvo, da je še vedno v ječi. »Je čas govoriti!«

„Je čas govoriti“ Zakaj je v ječi pater Mayer

Pater Rupert Mayer, duhovnik družbe Jezusove je kot zdrav mož odšel v vojno, je v službi dušnega pastirstva tisočkrat postavljal svoje življenje v nevarnost, da je bratom v strelski črti mogel prinašati krepčila svete vere. V zapornem ognju je bil potem močno ranjen ter se je kot telesno zlomljen mož vrnil z bojišča v domovino. Sedaj pa je prejel zahvalo domovine! — **Pater Rupert Mayer je kot apostol monakovskih mož postavil na svetilnik prav možate in junaške poteze krščanstva, pokazal pota od vere do življenja, od mož vedno zahteval, naj državi dajo, kar je njenega, Bogu in cerkvi pa, kar je božjega in cerkvenega. Pač pa je tudi odločno zavračal šušmarje in ponarejevalce v verskih vprašanjih. Pater Rupert Mayer je kot ljudski človek s karizmo besede na zborih in v govorih nastopil zoper komunizem ter je tudi posameznikom med štirimi očmi na svoj poljudni način razlagal blagoslov pravega državnega in družabnega reda. Pater Rupert je kot značaj, kakršen je bil sveti Janez Krstnik, tudi velikašem sveto resnico v brk povedal. Že davno bi bil lahko prost, ko bi se bil pismeno zavezal, da zunaj Monakovega ne bo več pridigoval. Kot značaj pa ni mogel zatajiti katoliškega načela: »Božje besede ni mogoče uklepati v verige«. Izjavil je, da tega ne more podpisati ter je ostal zaprt.**

Možje, ohranili ste disciplino

Moška kongregacija, ki je zaradi aretacije patra Ruperta bila tudi soprizadeta, je bila pokorna mojim navodilom ter je ohranila disciplino. Zahvaljujem se vam za to. Po svojem ordinariatu sem vam dal sporočiti, naj se vkljub vsemu spoštovanju in navdušenju za svojega voditelja, in vkljub vsej veliki žalosti zaradi njegove aretacije ne spozabite ter ne greste na cesto demonstrirat. Demonstracije v starem smislu te besede so danes zastarele.

Državni policiji bi ne mogli napraviti večje usluge kakor, če bi ji z demonstracijami dali povoda, da bi z gumijevkami in zapori ter z odpustitvami iz služb mogla nastopati zoper zasovražene katoličane, kateri so dandanes bolj zasovraženi in bolj preganjani kakor pa boljševiki! Tudi v smislu patra Ruperta ste ravnali, da ste bili disciplinirani ter se niste dali zavesti k nepremišljenim dejanjem in besedam. »Je čas molčanja!«

Ljubi moji katoliški možje! **Tudi za naprej bodite disciplinirani! Obljubite to sedaj v duhu svojemu škofu. Danes pri mojem govoru kakor tudi pri vseh pridigah ne boste delali medklicev ter z ničemer ne boste kazali svojega pritrjevanja ali svojega ogorčenja. Ne pozabimo, da smo v cerkvi. Pač pa boste molili za svojega voditelja, ki je v ječi, večernic v tej cerkvi sv. Mihaela se boste udeleževali v določenem redu ter boste tudi današnji zbor vzeli kot molitev v tem smislu. Pred Bogom je čas govoriti!**

Trije nameni

Molili pa bomo po treh namenih: prvič, da bi pater Rupert ohranil duhovno silo in mir! Ni namreč lahka stvar iz tako delavnega življenja — saj je vsako nedeljo pridigal po trikrat ali štirikrat — biti prestavljen v samotno puščavo. Že marsikdo je bil v grobni tišini ječe duhovno zlomljen. Drugič, da bi bil čas preskušnje skrajšan ter da bi se vrata njegove ječe kmalu odprla. Sedaj tudi razumemo, zakaj cerkev na Veliki petek moli: »Naj bi Gospod odprl vrata ječe«. Tretjič pa: da bi božja Previdnost tudi tukaj zlo obrnila v dobro!

Kot škof sem že 31. majnika pri ministrstvu za cerkvene zadeve ugovarjal zoper to, da je bilo patru Rupertu Mayerju dne 28. majnika prepovedano pridigati. Ta vloga na cerkveno ministrstvo je bila odklonjena, prepoved pridiganja pa ne preklicana. Zato se danes obračam na monakovske katoliške može. Je čas molčanja in je čas govorjenja!

Kdo je pater Mayer

Dne 9. junija, torej le nekaj dni potem, ko je bil p. Rupert zaprt, je moj ordinariat z mojim soglasjem poslal dobro utemeljen ugovor zoper zapor notranjemu ministru, zunanjemu uradu, cerkvenemu ministru, tajni državni policiji v Monakovem, bavarskemu državnemu namestniku ter bavarskemu ministrskemu predsedniku. V tem ugovoru je bilo rečeno:

»Patru Ruperta Mayerja resnično ni potreba, da bi svoje domoljubno mišljenje šele dokazoval. Njegovo vsestransko priznano, vzorno delovanje med vojno in med prevratom leta 1918, njegova huda rana, njegovi neštevilni domoljubni govori pri povojnih vojaških slavnostih, njegov neustrašeni boj zoper komunizem in marksizem na stoterih zborovanjih — enkrat celo skupaj s Führerjem Hitlerjem —, priznanje, katero mu je izrekel Führer v lastnoročnem pismu ob mašniški 25-letnici — vse to dovolj dokazuje. Povsod, kjer je nastopil, bodisi v strelskem jarku ali v bolnišnici ali na prižnici ali na govornici, povsod se je izkazal za izrednega dušnega pastirja. Za apostola moških, za klicarja k pogumu in izvrševanju dolžnosti, za varuha vere in nravnosti, avtoritete in domovinske zvestobe, reda in skupnosti. In ta nemški mož, ki nosi železni križ prvega reda kakor sam Führer, ki se je s Führerjem ob rami v Monakovem boril zoper komuniste, ki je od Führerja dobil priznalno pisanje, ta mož danes sedi v ječi. K sreči je tisto pridigo, katero je pater Mayer imel 23. maja tukaj pred Vami, nekdo stenografiral. Vi sami ste priča, kako je tedaj dobesedno dejal: »Ne bomo se dali omajati v zvestobi do države. Mi odklanjamo vsako samopomoč v revolucionarnem smislu.« In tega moža so danes obtožili, češ da je protidržavnega mišljenja! Porekli bodo, češ da je pater Mayer zanesel politiko na prižnico! Kolikokrat je on sam zavračal to izlagano geslo o političnem katoličanstvu. Führer sam je v svoji knjigi večkrat naglasil, da noče biti verski reformator ter še danes vztraja pri svoji besedi. Toda na delu so močne sile, katere hočejo iz političnega gibanja napraviti drugo reformacijo, ki v navzkrižju s Führerjevo besedo hočejo na nemških tleh iztrebiti krščanstvo in vsako krščansko veroizpoved. Zoper te je pater Rupert Mayer vihtel meč duha, kakor se v pismu Efežanom imenuje Božja beseda. Führer sam je izjavil: »Krščanstvo je bilo z nemškim narodom 1000 let zvezano. Tega dejstva nikakor ni mogoče utajiti.« Jaz pa dostavljam: Kar je bilo tisoč let tako tesno povezano in zraščeno kakor sta povezana krščanstvo ter nemški narod, tega ni mogoče raztrgati, ne da bi oba dela bila globoko zadeta. Kdor torej brani krščanske verske in moralne nauke v narodnem življenju, ta je zaslužen tudi za narodno in državno skupnost. Že s tega vidika je bilo delovanje patra Mayerja ne samo versko cerkveno, ampak tudi miroljubno delovanje.

Načelna izjava

Kot škof k zaporu patra Ruperta Mayerja dajem tole načelno izjavo: Država nima pravice duhovniku prepovedati pridigovati v cerkvi, če duhovnik izpoljnjuje zahteve konkordata ter ima od svojega škofa — če je redovnik pa tudi od svojega predstojnika — poslanstvo za pridiganje. Pridiga je namreč bistveni del dušnega pastirstva. Dušno pastirstvo pa je čisto notranja cerkvena zadeva. (Nato kardinal navaja besedilo konkordata med Vatikanom in Nemčijo ter na podlagi konkordatskih določil naglaša, da država nima nobene pravice duhovniku prepovedati pridigati, če je za to imel poslanstvo od svojega škofa, kaj šele, da bi ga zapirala zaradi tega. Nato pa navaja sv. pismo, ki poroča, kako so apostole vlekli zaradi njihovih pridig pred veliki svet, kjer so jih zasliševali in jim prepovedali pridigovati v imenu Jezusa Nazarenškega.) Ko so pa bili apostoli prosti so nadalje pridigali. Zopet so bili prijeti, zopet so jih vlekli pred veliki svet, kjer so morali slišati: »Saj smo Vam strogo prepovedali učiti v imenu Jezusa Nazareškega!« Peter in drugi apostoli pa so odgovorili: »Boga je treba bolj poslušati kakor pa ljudi!« S tem, da so zaprli patra Ruperta Mayerja, ljubi možje, je torej udarila ura iz zgodovine apostolov, ura iz prvih časov krščanstva. Bog naj nam da milost, da bi tudi na strani preganjanih zopet zaživel duh prvih kršćanskih časov, duh spoznavalcev in mučencev.

Katoliški možje, zapor patra Ruperta Mayerja ima poleg osebnega tudi neosebni pomen. Zapor je znak, da je kulturni boj zoper katoliško cerkev v Nemčiji stopil v novo razdobje. Odločitev se bliža. Človekov sin je vzel vevnico in je ločil pšenico od plev. Ognjeni znaki se že kade in eden teh znakov je zapor našega apostola monakovskih mož.

V velikem ministrovem govoru v Fürstenfeldbrucku je bilo namignjeno, da so patra Mayerja zaprli v zvezi s celokupnim cerkvenopolitičnim položajem. Tam je bilo rečeno: »Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da je danes še ena sila, katera moti naše narodno življenje, ta sila so cerkve!« Ali prav slišimo? Ta sila niso framazoni, niso komunisti, niso boljševiki? Zadnja protidržavna sila, katero je treba pomandrati, je Cerkev? Cerkve so edine, katere ne spadajo v narodno skupnost? Ta beseda nam je z žarkim plamenom oznanila, kje smo!

Katolicizem je v Nemčiji sovražnik št. 1

Še pred kratkim so boljševizem imenovali državnega sovražnika številka 1. Danes pa o tem državnem sovražniku nihče več ne govori! Smo si vsaj na jasnem! Ne da bi se spuščal v posameznosti ministrovega govora v Fürsterfeldbrucku, hočem, po govoru samem izvzan, omeniti le to: **Tamkaj je bilo govorjeno, da država daje dodatke cerkvam in plače šolom. Kaj takega smo v marksistični dobi že večkrat poslušali ter v komunističnih listih mnogokrat brali. Pogrešamo le, da v tistem govoru ni bilo nobenih podatkov o plačah in razpoložljivih denarjih ministrov. Ne bomo se motili, da bo vprašanje, katero je bilo v tistem govoru načeto, vprašanje plač in izdatkov, v širših ljudskih krogih, zlasti delavskih, vzbudilo mnogo govorjenja. Se bolj pa pogrešamo, da ljudstvu, katero je treba nahujskati zoper cerkev, ni bilo povedano tudi tole: Ti dodatki Bavarske države katoliški cerkvi in po konkordatu določene plače šolom so le obročna odplačila za tisto, kar je bavarska država nekoč šolijam in samostanom vzela. Naj bavarska država cerkvi vrne vsa tista zemljišča in poslopja, zlasti pa obširne gozdove, kar vse je nekoč cerkvi uropala, pa se odpovemo vsem državnim dodatkom in plačam.**

Ministrski govor v Fürstenfeldbrucku je v nekakem pobožnem občutju naglašal enakost vseh ljudi pred Bogom in pred postavo. Kdo pa bi mogel trditi, da je danes načelo enakosti uveljavljeno pri poročanju o pregreških cerkvenih oseb in v pregreških strankinih pristašev? Kdo bi mogel trditi, da bi bilo napadencu po brezžičnih postajah in po časopisju mogoče braniti krščansko veroizpoved z enako pravico kakor to lahko dela napadalec? Ognjeni zublji nam oznanjajo! Teden za tednom smejo nemški časopisi in listi v besedi in sliki zoper katoliške šole, zoper verske resnice in zoper cerkvene ustanove prinašati najpodlejše žalitve in obrekovanja, nam pa ni mogoče niti brezžično, niti po kaki korespondenci, niti po kakem cerkvenem listu neresnice označiti za neresnico. V svoji vesti smo dolžni državno oblast spoštovati. Pa moramo doživljati, da ta državna oblast mirno gleda, če se teden za tednom cerkvena oblast zaničuje, zasramuje in blati. Neki list je smel vse nemške šole imenovati veleizdajalce. Procesijo sv. Rešnjega Telesa so smeli označevati za protidržavno demonstracijo. List »Durchbruch« je smel ob koncu letošnje procesije sv. Reš. Telesa v Monakovem prinesti hujskajoč članek in je v dokaz svojih trditev priobčil tudi dve sliki, ki pa sta bili posneti nekdaj v prejšnjih letih, ter je lažnivo ti dve sliki porabil za napad zoper letošnje procesije.

Ognjeni zublji govore

Tam ognjeni zubelj je tudi zapor p. Ruperta Mayerja. Ko mu je bilo prepovedano da ne smo pridigovati zunaj cerkve, se je tej prepovedi pokoril. Izrecno naglašam in ugotavljam: **Na zborovanjih zunaj cerkve pater Mayer ni več govoril! Ko pa so mu prepovedali pridigovati tudi v cerkvi, se v svoji vesti te prepovedi ni mogel držati. Je čas molčanja in je čas govorjenja. Boga je treba bolj poslušati ko ljudi.**

Katoliški možje, v tej krvavo resni uri je potrebno razumevati skrivnost križa. Taka je postava in skrivnost v Božjem kraljestvu: Cerkev mora vse čase nositi rane svojega božjega Mojstra. Ravno po teh ranah je spoznamo za skrivnostno Telo Gospodovo, za pravo Cerkev Kristusovo. Zato naj nas to ne zbega, če vidimo našo Mater Cerkev, da mora s svojim božjim Ustanoviteljem nositi plašč sramote, trnjevo krono in križ, in če moramo tudi sami kaj žrtvovati za svojo vero. Ko se dvigajo ognjeni zublji, je treba moških značajev, kateri pa rastejo samo na križu.

Ura odločitve prihaja

Vsak posameznik bo postavljen pred vprašanje: Ali veruješ v Boga, ali si pa spoznavalec Kristusov in Njegove cerkve? Verovati v Boga v tej novi verski statistiki ni več tisto, kar pomeni prvi stavek naše vere. Verovati v Boga pomeni danes tole: Verjem samo v Boga, kakor tudi Turki in Hotentoti verujejo v boga, in se odrekam Kristusa in Njegove cerkve. Kdor se bo torej priznal za takega, ki »Veruje v Boga«, je s tem izdal Kristusa in izjavil svoj izstop iz katoliške Cerkve. Ura odločitve prihaja. Če bodo torej posameznika izmed Vas povprašali: Ali veruješ v Boga ali kaj si sicer? Tedaj je prišel Vaš čas govorjenja in spoznavanja brez ovinkov, brez oklevanja in brez kompromisov. Vsak katoličan mora tedaj odkrito in, če bodo zahtevali, tudi pismeno izjaviti: Katoličan sem! Verujem ne le v Boga, ampak tudi v Kristusa in svojo Cerkev. Katoličan sem. Da! In amen!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pariz, 23. avg. »United Press« poroča, da je bil med angleškim in francoskim mornariškim poveljstvom dosežen sporazum **glede skupnega postopanja proti neznanim podmornicam, ki že nekaj časa napadajo trgovske ladje po raznih delih Sredozemskega morja. Angleška admiraliteta je že sporočila vsem svojim bojnim ladjam, naj nemudoma in brez vsakega svarila streljajo na vsako bojno ladjo, znano ali neznano, ki bi se s sovražnimi napadi približala kakšni angleški trgovski ladji. Isto povelje je izdala francoska admiraliteta.**

Francoski in angleški vladi je znano, da rdeča španska vlada v Španiji nujno potrebuje petroleja in da hoče general Franco na vsak način preprečiti, da bi tovori s petrolejem prišli v rdečo Španijo, ker računa s tem, da bi prišla rdeča armada v Španiji v hud položaj, če bi bila naenkrat brez bencina. Petrolej pa prihaja iz sovjetske Rusije. Prevažajo ga v glavnem nevtralne trgovske ladje, med njimi tudi angleške in francoske. **Svobodno gibanje teh svojih ladij bosta angleško in francosko brodovje odslej branili. Večje število angleških in francoskih bojnih ladij je pod vodstvom križark »Royal Oak«, »Resolution« in »Jeanne d Arc« odplulo iz španskih voda dalje proti vzhodu, kjer imajo nalog, da natančno pregledajo vse vode ter ugotovijo narodnost neznanih tujih podmornic, ki motijo pomorski promet v Sredozemlju.** Ladje bodo imele svoje opirališče na Malti.

Danes je bila britanska ladja »Romeo and Juliet« nenadoma napadena od dveh neznanih bombnih letal, ki sta se približali od korziške obale pred mestom Ajaccio. Poveljnik napadene britanske ladje je poslal radijski klic na pomoč in dodal, da sta imeli obe letali v svojih krilih črne kroge z belimi križi.

Drobne domače in tuje

Angleško brodovje obišče naš Jadran

London, 23. avgusta. b. Po zadnjih poročilih bo britansko sredozemsko brodovje obiskalo naš Jadran od 26. avgusta do 8. septembra. Britanske ladje bodo obiskale samo Split, Dubrovnik in Boko Kotorsko. V Dubrovnik bodo priplule 26. avgusta. V Split bo priplula znana angleška velekrižarka »Hood«, ki bo ostala tam od 1. do 8. septembra. Boko Kotorsko pa bo obiskala eskadra rušilcev 2. pomorske divizije, ki bo ostala zasidrana v luki od 31. avgusta do 8. septembra Naše vojaške oblasti bodo izkazale angleškemu brodovju čast po običajnem pomorskem ceremonielu.

General Nedić v Turčiji

Carigrad, 23. avgusta. m. Velike vaje, ki jih je imela turška vojska v Trakiji, so končane. Turški vojni inspektor za Trakijo je priredil inozemskim častnikom v Odrinu banket in je svoje goste pozdravil z iskreno dobrodošlico. Odgovoril mu je kot najstarejši po stopnji jugoslovanski načelnik generalnega štaba general Nedić, ki se je s toplimi besedami zahvalil v imenu svojih tovarišev za iskreni sprejem, ki so jim ga priredile turške oblasti in prebivalstvo Trakije. General Nedić se je zelo pohvalno izrazil o turški vojski. Vsi inozemski častniki so se včeraj odpeljali v Carigrad, kjer je bil velik defile vseh turških čet, ki so sodelovale na vajah.

Poslanik ČSR dr. Girsa v Ljubljani

Ljubljana, 22. avg.

Danes je prispel v Ljubljano češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Vaclav Girsa, da se neposredno sestane s svojimi prijatelji, sodelavci iz češkoslovaške jugoslovanske Lige ter da poživi delo na medsebojnih kulturnih stikih. Obisk je neoficielnega značaja.

Kongres planinskih društev

Belgrad, 23. avgusta. m. Od 4. do 6. septembra bo v Novem Sadu kongres Zveze planinskih društev. V zvezi je preko 30.000 članov. Zveza razpolaga s 100 turističnimi domovi. Na kongresu bodo razpravljali o važnih vprašanjih v zvezi s planinstvom in njegovim razvojem. Za časa trajanja kongresa bo prikazanih nekoliko planinskih filmov ter bodo prirejeni izleti v okolico Novega Sada. V okviru kongresa bo tudi razstava fotografskih posnetkov, ki jo bo otvoril trgovinski minister dr. Milan Vrbanič. Najboljše slike bodo nagrajene z denarnimi nagradami, s fotografskim materialom itd. Razstava bo trajala od 4. do 11. septembra.

Kongres JUU

Belgrad, 23. avgusta. m. Kongres jugoslovanskega učiteljskega združenja v Skoplju je nadaljeval danes svoje delo v precej nemirni atmosferi zaradi močne opozicije proti sedanjemu vodstvu. Danes so bili izvoljeni poedini odbori, ki bodo predložili kongresu svoje poročilo. Odbori so bili izvoljeni z 229 proti 113 glasovom. Odbor za verifikacijo mandatov je predložil verifikacijo 415 mandatov, 8 mandatov pa je osporil.

JNS izgubila bitko

Belgrad, 23. avg. m. Opozicija JNS in njeni se vedno bolj zavedajo, da so bitko, ki so jo vodili zadnje tedne proti Stojadinovičevi vladi, izgubili. Fašistični in komunistični agitatorji se vračajo z dežele v Belgrad poparjeni, ker niso imeli uspehov z razširjanjem laži in letakov s hujskajočo vsebino. Sami priznavajo, da se je igra opoziciji ponesrečila. Navidezno dobrohotni predlog opozicije Narodni skupščini, naj se konkordat odloži in postavi na dnevni red za poznejši čas, ni imel samo namena, da bi opozicija pozneje mogla trditi, kako je Stojadinovičeva vlada slaba in je konkordat umaknila, temveč je imela opozicija namen, da pomakne ratifikacijo konkordata čim bližje volitvam, tako, da bi lahko šla na volitve pod geslom konkordata, kajti JNS in drug dobro ve, da je v slovenskih in hrvatskih krajih pristaše izgubila in ve tudi, da s temi lažmi in hujskanjem ni pridobila nobenega člana, pač pa je zgubila še one, kar jih je imela; kajti če kdaj, se je v zadnjih mesecih pokazalo, da je JNS zgrajena na lažeh in je vedno v borbi za korito. Tudi v krogih pravoslavne cerkve z vsakim dnem bolj uvidevajo, da se klic »živela sovjetska Rusija« v pravoslavnih svetiščih ne bo smel ponoviti. Da vlada doslej proti tem demagogom ni nastopila z vso energijo, je treba pripisovati samo temu, ker ni hotela, da bi trpeli škodo samo zapeljani in nedolžni, ki so v začetku radi svoje nepoučenosti podlegli intrigam in lažem fašističnih agentov. Vsi, ki so bili zapeljani, so imeli sedaj priliko, da se prepričajo, kam jih hočejo zapeljati intrige in laži. Tem lažem bo vlada energično onemogočila vsako širjenje, ker so škodljive državi in ljudstvu.

Osebne vesti

Belgrad, 23. avg. m. Vpokojeni so: Brah Franc, inspektor V. skupine pošta Ljubljana I. Drakulič Franjo, inspektor V. skupine pošta v Žalcu, Bernard Mirko inspektor V. skupine pošta Maribor, Rek Ljudmila, višji kontrolor VI. skupine pošta Stari trg pri Rakeku, Zemljič Milan, in Kulbezen Rudolf, višja kontrolorja VI. skupine pošta Maribor, Meden Matija, Tomec Štefanija, Florenini Ludvik, višji kontrolorji VI. skupine pošta Ljubljana I. Hladnik Josip višji kontrolor VI. skupine pošta Vransko. Boc Anton, inspektor V. skupine pošta Celje. Nifergal Ana, kontrolor VII. skupine pošta Maribor I.

Belgrad, 23. avg. m. Odpuščen je iz državne službe Rak Jaroslav, pomožni manipulant X. skupine pošta Ljutomer; premeščen je Drolc Ciril, manipulant IX. skupine iz pošte Križevci pri Ljutomeru na pošto Poljčane.

Belgrad, 23. avgusta. Povišana sta v 4. skup. 1. stopnje Janko Kukovec, tehniški svetnik pri načelstvu mariborskega okraja, in inž. Pavle Miklauc, tehniški svetnik pri načelstvu okraja v Kranju

Po španskih bojiščih

Reinosa, 23. avgusta. AA. (DNB.) Nacionalistične čete so danes dopoldne nadaljevale svoje koncentrično prodiranje proti Santandru v odseku med cestama Palencia-Santander in Burgos-Santander ter pri Valmacedi. Pehota je s podporo topništva uspešno napadla postojanke sovražnih čet in onemogočila, da bi se zbrale. Nacionalistične čete so zavzele Villano in San Vincente de Leon, nato so pa nadaljevale prodiranje proti Torrelavegi. V teh odsekih so nacionalisti v oblasti vseh gorskih cest, držečih na Santander. V odseku Valkaceda so nacionalistične čete zavzele Villanuevo, Varoso in Rumo.

Hendaye, 23. avgusta. b. Po še nepotrjenih vesteh so nacionalisti včeraj nadaljevali napad na železni obroč okrog Santanderja. Po teh vesteh so nacijonalisti na raznih krajih republikanski obroč prebili. Dalje trdijo da so nacionalisti zavzeli Villa Gariosa. S sektorja Villa Carriedo poročajo republikanske čete z mesta Urencija, da so nacionalisti na omenjenem področju nekoliko napredovali, da pa so imeli pri tem ogromno število človeških žrtev.

Vesti o Levanevskem!

Pariz, 23. avgusta. AA. Havas: Iz Moskve poročajo, da so v Rusiji slišali včeraj več radijskih vesti, ki niso bile razumljive, vendar pa izvirajo najbrž od Levanevskega. Samo nekaj besed so lahko razumeli. Vse sovjetske polarne radijske postaje so pošiljale ves dan poročila o položaju ladij in letal, ki iščejo Levanevskega. Če njegova radijska postaja še lahko sprejema vesti, tedaj je gotovo moral ujeti ta poročila.

Drobne vesti

Kairo, 23. avgusta. c. Danes so uradno objavili zaroko egiptovskega kralja Faruka. Zaročil se je s hčerko bivšega ministrskega predsednika Mohameda Sajeda.

London, 23. avgusta. AA. Dopisnik »Timesa«, ki je bil izgnan iz Berlina, je sinoči pripotoval v London.

Varšava, 23. avgusta. AA. Havas: Po dosedanjih podatkih znaša število žrtev kmečke stavke od preteklega ponedeljka do danes 20 mrtvih.

Leningrad, 23. avgusta. b. Vojaško sodišče je zopet obsodilo 7 oseb na smrt.

Zagrebška vremenska napoved: Še vedno nestalno, z lokalnim deževjem, vendar se bo počasi pričelo jasniti.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, deževno, nekoliko topleje.

Izseljenski kongres v Ljubljani

Izseljenska zbornica ustanovljena

Proslava 10-letnice Družbe sv. Rafaela na Brezjah v nedeljo dne 22. avgusta

Ljubljana, 23. avgusta.

Nad vse lepemu nedeljskemu slavju Rafaelove družbe na Brezjah, o katerem je obširno poročal »Ponedeljski Slovenec«, je danes sledil izseljenski kongres, na katerem je bil postavljen temeljni kamen za bodočo slovensko izseljensko zbornico. Ta dan je v zgodovini slovenskega izseljenstva velepomemben dan, ker je naše najbolj pereče in žgoče narodnostno vprašanje priklicano čisto v ospredje našega srca in naše vesti ter leži zdaj pred nami kot bolno dete, ki mu samo še s hitro operacijo utegnemo rešiti življenje.

Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel vodja slovenskega naroda, notranji minister dr. Anton Korošec, ki je s tem pokazal, kako se je tudi njemu samemu izseljensko vprašanje zarezalo v srce in da se v polni meri zaveda pomena, ki ga ima to vprašanje za samobitnost in bodočnost našega malega, razkosanega naroda. Kongresa so se udeležili mnogi odlični predstavniki, med katerimi moramo posebej omeniti g. nadsvetnika **Baraca,** zastopnika ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. Cvetkoviča, načelnika socialnega oddelka banske uprave g. dr. **Kosija** kot zastopnika bana dr. Natlačena, stolnega župnika dr. **Klinarja,** ki je zastopal odsotnega škofa dr. Rožmana, ljubljanskega župana dr. **Adlešiča,** stolnega kanonika dr. **Mirta** kot zastopnika mariborskega škofa dr. Tomažiča, g. **Švajgerja,** referenta pri ministru za socialno politiko, izseljenskega komisarja g. **Finka,** dalje več zaslužnih delavcev za naše izseljensko vprašanje in zastopnikov kulturnih organizacij, tako med drugimi g. Draga **Oberžana, dr. Pegana, dr. Ahčina, Janeza Kalana** in še mnogo drugih. Kongresu pa je prisostvovalo tudi lepo število izseljenskih duhovnikov, učiteljev in izseljencev samih, med drugimi msgr. **Zupančič,** p. **Prah,** Stanko **Grims,** učitelj g. **Slibar,** učitelj g. **Jankovič,** p. **Teotim** in dr.

Pričetek kongresa

Kongres je okoli pol 10. dopoldne otvoril predsednik Družbe sv. Rafaela g. p. Kazimir **Zakrajšek,** ki je v svojih uvodnih besedah naglašal, da je delo Rafaelove družbe povsem nesebično; ne išče nobenega priznanja in časti, ampak je posvečeno zgolj interesom naših izseljencev, ki so razkropljeni širom sveta.

V nadaljnjem je predsednik Rafaelove družbe izrekel prisrčne pozdrave ministru za socialno politiko, v katerega resor spada izseljensko vprašanje in ki se je žal udeležil kongresa samo po svojem zastopniku, potem zastopniku banske uprave g. dr. **Kosiju,** zastopniku mesta Ljubljane dr. **Adlešiču** kot prvemu predsedniku Družbe sv. Rafaela, ki je pokazal veliko zanimanje za izseljensko vprašanje. Udeleženci kongresa so na te besede priredili županu dr. Adlešiču živahne ovacije. Predsednik p. Kazimir Zakrajšek je nato nadaljeval:

»Družba sv. Rafaela je dosegla tako lepe uspehe s pomočjo naših višjih duhovnih pastirjev, obeh slovenskih škofov dr. **Rožmana** in dr. **Tomažiča.** Ko sem prevzel vodstvo družbe, so bili uspehi še zelo majhni. Škofa sta razpisala vsakoletno izseljensko nedeljo, s katero se je zanimanje za naše izseljenstvo v javnosti znatno poglobilo.« P. Kazimir Zakrajšek je izrekel zastopnikoma obeh škofov, dr. **Klinarju** in dr. **Mirtu,** svojo najprisrčnejšo zahvalo.

Tajnik Družbe sv. Rafaela je medtem prejel brzojavko ministra **Cvetkoviča,** ki se glasi:

»Zadržan zaradi uradnih poslov, čestitam družbi k njenemu desetletnemu jubileju in požrtvovalnemu delu za zaščito izseljencev. Kongresu želim največji uspeh in od srca pozdravljam vse naše izseljence.«

Pozdravni govori zastopnikov vlade in banovine

Zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. nadsvetnik **Barac** je nato kot prvi pozdravil izseljenski kongres in čestital Družbi sv. Rafaela, ki je v teku desetih leti vložila toliko truda za korist naših izseljencev in zainteresirala za izseljensko vprašanje najširše kroge.

V imenu bana dr. Natlačena je kot načelnik socialnega oddelka banske uprave, v katerega področje spada tudi izseljensko vprašanje, izrekel svoje čestitke dr. **Kosi** ter želel Družbi sv. Rafaela, da bi tudi v drugem desetletju svojega delovanja prav tako koristno delovala kot doslej. Obljubil je, da bo tudi banovina z vsemi silami podprla to delo za dosego plemenitih ciljev, ki si jih je Rafaelova družba začrtala v svoj program.

Govor župana dr. Adlešiča

Nato je povzel besedo ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je med drugim naglašal:

»Ko ste se po vrnitvi v domovino zbrali na Brezjah, v tem našem slovenskem Lurdu, ste se napotili v Ljubljano, da zborujete in pripravljate teren za bodočo našo izseljensko zbornico. Kakor so Brezje naše duhovno središče, tako je Ljubljana središče vsega delovanja za naše izseljence, kakor so Brezje naše slovensko Čenstohovo, naš slovenski Lurd, tako naj bo Ljubljana matica vseh Slovencev. Ko sem pred leti ustanovil Rafaelovo družbo, sem se zamislil, da bo Ljubljana pravo žarišče skrbi ter gospodarskega in moralnega varstva za slovenske izseljence. Pod skrbnim vodstvom p. Kazimirja Zakrajška se je Družba sv. Rafaela razmahnila v širino in globino. Nihče, ki je bil prisiljen zapustiti domovino, naj ne bi šel mimo doma bodoče nove izseljenske zbornice. Dobil bo pri njej dobre nasvete in vso zaščito. Ta zavod naj bi pošiljal na tuje slovenske učitelje, slovenske duhovnike, pa tudi slovenske knjige in časopise. Naj ne bodo slovenski izseljenci samo kolonije, naj bodo pravi udje našega narodnega telesa.«

Govor župana dr. Adlešiča je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Kanonik **dr. Tomaž Klinar** je kot zastopnik škofa dr. Rožmana med drugim dejal:

»V imenu škofa dr. Rožmana prinašam najiskrenejše pozdrave z željo, da bi se ta kongres končal tako, da bi naši izseljenci, ki gredo po svetu z maternim križem na čelu in s sladko materno besedo na ustnicah, ostali živ in nedeljiv ud našega narodnega telesa. Blagopokojni knezoškof dr. Jeglič se je z vso vnemo poglobil v izseljeniško vprašanje in pošiljal v vse dele sveta slovenske duhovnike. Prav enako in z največjo ljubeznijo pošilja izseljencem slovenske duhovnike tudi škof dr. Rožman. Še več! Oba nadpastirja sta se osebno napotila v daljne dežele, da obiščeta naše izseljence in jima osebno govorita v slovenski besedi o Bogu. Ni Slovenca, ki bi svoj narod tako ljubil, kakor ga ljubi škof dr. Rožman!«

Tople besede dr. Klinarja so udeleženci kongresa nagradili s iskrenim ploskanjem, prav tako pa tudi besede kanonika **dr. J. Mirta,** ki je v imenu lavantinskega škofa dr. Ivana Tomažiča apeliral na javnost in oblast, da bi z vsem razumevanjem podprla delo Družbe sv. Rafaela. V tej družbi naj bi slovenski izseljenci imeli svojo osrednjo matico, ki za nje skrbi in jih veže na staro domovino. Nadalje je izrekel željo, naj bi današnji kongres položil trdne temelje za še bolj smotreno delo za naše izseljence, da bi v njih ostala in rastla ljubezen do domovine.

Predsednik Rafaelove družbe se je nato z laskavimi besedami zahvalil iskrenemu prijatelju našega naroda g. C. **Woutersu,** častnemu predsedniku Društva sv. Barbare, ki je prišel med nas, da se do dobra seznani z našim narodom. Rezultate svojega študija slovenskih razmer bo opisal v člankih, ki jih bodo objavili holandski listi. G. Woutersu se je v holandskem jeziku še posebej zahvalil za vso pozornost, ki jo posveča našim ljudem v tujini, bivši izseljenski duhovnik g. **Oberžan.** Predsednik Rafaelove družbe pa se je s prisrčnimi besedami spomnil še drugega holandskega domačina g. p. **Teotima,** ki že kar dobro obvlada slovenščino.

V imenu **Delavske zbornice** je izjavil g. **Marinček,** da z zaupanjem in ljubeznijo gledajo na delo Rafaelove družbe in da bo Delavska zbornica kot prva pristopila med člane snujoče se izseljenske zbornice.

Pozdrave slovenskega radija je izrekel g. prof. **Kuret,** ki je naglašal, da je ljubljanska radijska oddajna postaja tista edina naprava, ki more neposredno doseči drage nam brate in sestre v tujini. Z letom 1935 so se začele redne izseljenske oddaje, ki so se v tem letu še izpopolnile.

V imenu banovinskega sklada za podpiranje izseljencev je z vznesenimi besedami naglašal g. župnik **Finžgar,** da moramo vse žrtve za naše izseljence sprejeti z ljubeznijo. Toda ne samo s srcem, tudi z denarjem jih moramo podpreti in v ta namen apelirati na državne in banovinske vire.

Predsednik Rafaelove družbe se je nato prisrčno zahvalil tudi p. provincijalu **Hericu** za vso skrb, ki jo frančiškani posvečajo našim izseljencem.

Sledilo je poglavje o slovenskem katoliškem tisku, katerega neprecenljivi pomen za reševanje našega izseljenskega vprašanja in ohranitev našega življa v tujini je prišel na kongresu do svojega polnega izraza.

Dolgi vrsti govornikov so se nato pridružili še predsednik Prosvetne zveze dr. **Lukman,** predsednik županske zveze Nande **Novak,** zastopnik Kluba koroških Slovencev g. **Uršič,** ki je izpregovoril nekaj trpkih besed o raznarodovanju koroških Slovencev in naglašal potrebo čim tesnejšega sodelovanja emigrantskih društev z Rafaelovo družbo, dalje predsednik Sedejeve družine dr. **Česnik,** v imenu društva Branibor g. **Iskra,** kot zastopnica mednarodne krščanske zveze za socialna vprašanja gdč. **Pajmanova,** za slovenske denarne zavode pa dr. **Pretnar,** ki je obširno razpravljal o odloku finančnega ministrstva, s katerim so bile našim izseljencem vloge v tuji valute kratkomalo zaplenjene ter jim izplačane po prisilnem tečaju, ki je mnogo nižji kot prosti tečaj. S tem so bili izseljenci hudo prizadeti. Predložil je primerno resolucijo na kraljevsko vlado.

Zborovalcem se je medtem pridružil tudi minister dr. **Kulovec,** ki je v daljšem govoru podal nekaj smernic za bodoče delo Rafaelove družbe. Opozarjal je na krasne organizacije v Nemčiji, kjer duhovniki vedno skrbe tudi za svoje ljudi v inozemstvu in za njihovo narodno in materielno korist.

O izkoriščanju slovenskih rudarjev v nekaterih srbskih rudnikih je spregovoril nekaj trdih besed konz. svetnik **Kalan,** dotaknil pa se je tudi trpke usode naših koroških Slovencev, ki so povsem brezpravni in se zavzemal za to, da bi temu zatiranju napravili konec z enakimi sredstvi, ki jih imamo na razpolago.

Za zvezo jugoslovanskih društev v severni Franciji se je priglasil k besedi slovenski rudar g. **Gregorič** s prošnjo, naj bi se jugoslovanska vlada čimprej zavzela za takoimenovane delavske konvencije, glede katerih je naše izseljenstvo že mnogo utrpelo.

Tajnik Rafaelove družbe g. **Premrov** je nato prebral brzojavne čestitke, odposlane s kongresa Nj. Vel. kralju Petru II., kraljici Mariji, Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. **Stojadinoviču,** notranjemu ministru dr. **Korošcu,** ministru dr. **Kreku,** banu dr. **Natlačenu,** ministru za socialno politiko dr. **Cvetkoviču** ter škofoma dr. **Rožmanu** in dr. **Tomažiču.** Prebral pa je tudi pozdravne čestitke, ki jih je Rafaelova družba prejela iz vseh krajev, tako med drugim od ministra za socialno politiko dr. **Cvetkoviča,** od hvarskega škofa g. **Pušiča,** provikarja skopljanske škofije g. **Kordina,** mariborskega župana dr. **Juvana,** duhovnega vodje westfalskih Slovencev g. svet. **Tensunderna,** tajnika Baragove zveze iz Nemonta Salez. **Glavnika** in predsednika Družbe sv. Rafaela za Slovensko krajino g. Jožefa **Klekla.**

V imenu **slovenskih izseljencev na Nemškem** je imel daljši nagovor g. **Lindič.**

Ustanovitev Izseljenske zbornice

Predsednik p. Kazimir Zakrajšek je nato prebral pravilnik Izseljenske zbornice in vsako točko izpopolnil s podrobno razlago. Predlagal je, naj bi bila danes dolžnost zborovalcev, da izvolijo petčlanski odbor, ki bo nekaj mesecev podrobno proučeval načrt bodoče izseljenske zbornice ter na tedenskih sejah obravnaval točko za točko. Ko bo načrt izklesan, ga bodo še enkrat predložili socialnemu ministrstvu in banovini.

Ob zaključku dnevnega reda je p. Kazimir Zakrajšek še enkrat odločno protestiral proti postopanju carinikov na Jesenicah in naglašal, da je takšno postopanje v škodo države. Kongres je bil nato v najlepši slogi in redu zaključen. Popoldne ob 3 pa so se delegati zbrali v mali Unionski dvorani na interno posvetovanje.

Večina izseljencev se je razkropila po vsej Sloveniji, da preživi nekaj lepih ur na domačih tleh med prijatelji in svojci.

Del udeležencev Kmečkega tabora v Kranju.

S Kmečkega tabora v Kranju: ženin odkupi petelina, tako imenovano »peto kolo«.

Manifestacija obmejnih Slovencev

Mogočen prosvetni tabor v Gornji Radgoni

Gornja Radgona, 23. avgusta.

V nedeljo so tudi Slovenske gorice in Prlekija pokazale, v katerem taboru so in v katerem hočejo ostati. Večtisočglava množica zavednih obmejnih Slovencev je za svoje katoliške slovenske in jugoslovanske ideale tako odločno manifestirala, da kaj takega Gornja Radgona v vsej svoji zgodovini še ni doživela.

Že na predvečer so kresi na prijaznih gričih v Slovenskih goricah naznanjali praznik in vabili ljudi na tabor. Dež je sicer nekoliko motil to svečano kresovanje, toda kresovalci se niso dali ugnati.

V nedeljo dopoldne pa nam je nebo naklonilo tak dan, da smo ga bili lahko veseli. Vsa Radgona je bila v prazničnem razpoloženju, skoro ni bilo hiše brez državne zastave. Po vseh cestah in stezah pa so hiteli taborjani na tabor. Kolesarji, okrašeni vozovi, konjeniki in pešci so skoraj zaprli vse ceste, ki so vodile v Gornjo Radgono.

Točno ob 9.45 se je pripeljal v Gornjo Radgono minister **dr. Miha Krek.** Tisočglava množica je našega ministra prisrčno pozdravljala. Iskreno dobrodošlico je nato gospodu ministru izrekel gornjeradgonski župan, nato so gospoda ministra pozdravili zastopniki tukajšnje cerkvene in svetne gosposke z g. dekanom Weixlom, okrajnim načelnikom dr. Farčnikom in članom banskega sveta g. Štuhcem na čelu.

Nato se je razvil po Gornji Radgoni mogočen sprevod, kakršnega Gornja Radgona še ni videla. Na čelu sprevoda so korakali konjeniki na domačih vrancih, ki so znani širom Evrope, njim je sledila armada kolesarjev. Potem so prišli naši fantje s krivci, dekleta v okusnih »dečvah«, nato mladci in zopet fantje, potem četa naših mož, županov, posestnikov, vinničarjev, delavcev, duhovnikov itd. Ves sprevod je defiliral mimo ministra dr. Kreka.

Ves sprevod in tudi ostalo občinstvo z dostojanstveniki vred je nato napolnil obširen in lepo okrašen prostor poleg občinskega doma, da prisostvuje sv. maši. Pred pričetkom sv. maše je stopil na govorniški oder g. **Gregor Zalošnik,** katehet iz Maribora, ki je v izbranih besedah pokazal zbranemu ljudstvu, da je vera temelj vsega človeškega delovanja in da reforma družbe brez vere in Boga ni mogoča.

Nato je stopil k oltarju dekan g. Weixel. Vsa zbrana množica pa je začela prepevati prelepe cerkvene pesmi. Po opravljeni sveti maši je stopil na govorniški oder g. **Snoj Franc,** naš neumorni delavec na vseh poljih in predsednik pripravljalnega odbora za današnji tabor. V krepkih besedah je pozdravil vse navzoče, zlasti ministra dr. Kreka, med velikim navdušenjem prečital pozdravne in udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu Pavlu, škofu dr. Tomažiču in ministru dr. A. Korošcu. Godba je zaigrala državno himno, na oder pa je nato stopil

minister dr. Miha Krek

ki je samo z njemu lastno prisrčno pa jasno besedo govoril o naši narodni zavesti, o naših dolžnostih do naroda in države in o pravem pomenu prosvetnega dela. Navdušeni taborjani so govornika neprestano prekinjali s pritrjevanjem in z vzkliki. Nedvomno so lepe misli g. ministra padle na rodovitna tla.

Za ministrom dr. Krekom je povzel besedo drugi govornik, naš znani in agilni socialni delavec g. **Smersu Rudolf,** ki je z udarno in krepko besedo orisal naše delavsko vprašanje, ki je doma tudi v Prlekiji, v Slovenskih goricah in Halozah ter v Prekmurju. Postavil je zahtevo, naj naša prosveta postane socialna prosveta. Za svoja izvajanja je žel navdušeno priznanje.

S pozivom na novo in krepko delo je nato g. Snoj zaključil dopoldanski del tabora.

Popoldne je pričel nagajati dež. Toda kljub temu se je zbrala na telovadišču večtisočglava množica, ki je telovadce in telovadkinje navdušeno pozdravljala. Nastopilo je okoli 250 oseb obeh spolov. Pred pričetkom telovadbe je okrožni načelnik pozdravil ministra dr. Kreka in ostalo občinstvo. Nato je spregovoril akademik **Leskovar** in navduševal navzoče za naše narodne ideale. Zatem so se — kljub dežju — vrstile telovadne točke, ki so pokazale, da so naši telovadci v kratkem času, ki so ga imeli na razpolago, že zelo napredovali.

Množica ljudstva na prosvetnem taboru za vrhniško dekanijo v Dol. Logatcu

Foto Holinsky

Prosvetni tabor v Ptuju

Dne 19. septembra bo v Ptuju velik prosvetni tabor za vso vzhodno Štajersko pod pokroviteljstvom prevzv. g. dr. Ivana Jožefa Tomažiča, lavantinskega knezoškofa in g. dr. Marka Natlačena, bana dravske banovine. Ob tej priliki bodo blagoslovili novi prapor Prosvetnega društva v Ptuju.

Fantje in dekleta, žene in možje iz valovitih Slovenskih goric, iz žarkih Haloz — vi ponosni Poljanci s širnega Dravskega in Ptujskega polja, pripravite se za ta dan in pridite v obilnem številu, da manifestirate za katoliško prosveto med Slovenci. Naj vidijo vsi, da živimo, rastemo, da delamo! Pokažimo, da nas je veliko, ki hočemo neomajno stati na braniku za sveta nam katoliška načela.

Odgovorite na poslane okrožnice! Javite pravočasno, koliko vas pride! Kroji, zastave, narodne noše, kolesarji, okrašeni vozovi, konjeniki in vsi drugi od blizu in daleč: pridite na naš tabor!

Drobne novice

V nedeljo na Brezje!

Priprave za svečanost bojevnikov na Brezjah so v polnem teku. Na prostoru pred cerkvijo pripravljajo vzidavo temeljnega kamna, vse radovljiški okraj je pridno na delu, da bo proslava čim veličastnejša. Prostor pred cerkvijo bo lepo okrašen, postavili bodo mlaje, na predvečer bo na Brezjah umetna razsvetljava.

Pevci naj pridejo na Brezje v nedeljo do 9. zjutraj, ko bo pevska vaja v samostanski dvorani. Peli bodo samo pesmi, ki so na sporedu, dočim bo pri sv. maši igrala godba.

Bivše vojne kurate vabimo, da pridejo 29. avgusta na Brezje. S tem bodo pokazali, da so tudi sedaj na strani trpinov svetovne vojne, katerim so bili v najtežjih časih pomočniki in tolažniki.

Udeleženci, ki pridejo že v soboto na Brezje, naj se prijavijo **zaradi prenočišč** (za sobe in za skupna ležišča) do 27. t. m. pri Resmanu Francu, županu v Radovljici.

Polovična voznina po železnici je dovoljena, kakor nam je železniško ravnateljstvo sporočilo.

Vse udeležence prosimo, da se pokoravajo navodilom reditelјev. S tem bodo pokazali, da se zavedajo spoštovanja, ki smo ga dolžni umrlim vojakom iz svetovne vojne. — Zveza bojevnikov.

Koledar

Torek, 24. avgusta: Jernej, apostol; Ptolomej, škof.

Novi grobovi

† **Betka Smolnikarjeva.** V Kamniku je v nedeljo, 22. t. m. umrla gdč. Betka Smolnikar, utelešena skromnost, ponižnost, pa tudi delavnost. V neznatni zunanjosti so bile velike duševne sile, katere je porabila za globoko pobožnost, v delu za prospeh Marijine kongregacije ter drugih cerkvenih organizacij, posebno v ženskih odsekih Vincencijeve konference. Izredno marljiva je bila zlasti pri agitaciji za katoliški tisk in misijonstvo. Bila je tudi članica kamniškega francoskega krožka in je govorila tudi angleščino in nemščino. — Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8 na Žale. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Ljubljani** je umrl g. Franc Avbelj, star 71 let. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **Na Igu pri Ljubljani** je včeraj mirno v Gospodu zaspal g. Anton Dolenc. Pokopali ga bodo v sredo ob 8 zjutraj. Naj mu sveti večna luč! Svojcem naše globoko sožalje!

Osebne vesti

= *Poročil* se je včeraj v cerkvi sv. Petra v Ljubljani gospod Anton Miklavc, poštni uradnik v Ljubljani, z gdč. Alojzijo Albinini, zasebno uradnico iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

Od 1.-12. septembra
LJUBLJANSKI VELESEJEM
50% popusta na železnici, porobrodih. Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za Din 2·—
Razstava slov. novinarstva
Razstava »Indija«. - Materi za otroka. - Umetnost. - Vrtnarstvo. - Eksotične ribice.
Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt. Tekmovanje harmonikarjev 12. septembra.
Krasno zabavišče. Velikomestni variete, popoldanske predstave zastonj. Vabimo Vas!

— **Minister dr. Krek v Radencih.** Vračajoč se s prosvetnega tabora v Gornji Radgoni je minister dr. Miha Krek v nedeljo popoldne obiskal zdravilišče Slatina-Radenci. Ogledal si je razne zdraviliške naprave ter se pohvalno izrazil o čistoči in redu, ki vlada v kopališču.

— *74 milijonov 939.515 kg papirja smo porabili Slovenci* za svoje liste v 140 letih, od Vodnika do leta 1936. Če bi to množino hoteli natovoriti na vagone, bi potrebovali 9570 vagonov dolg vlak, ki bi segal od Rakeka do Št. Ilja nad Mariborom. Za predelavo tega papirja je moralo pasti 3 milijone 708.370 m³ smrekovega in jelovega lesa. Kako obsežen gozd je to, priča dejstvo, da bi potrebovali za natovorjenje lesa vlak, ki bi segal od Ljubljane do Skoplja in nazaj! Novinarska razstava bo ponazorila na poseben način to ogromno premoženje. Videli bomo, kako naglo se je v primeri z dobo pred vojno dvigala poraba časopisnega papirja v svobodi. Vsi izvodi Vodnikovih Novic so pred 140 leti tehtali dobrih 60 kg, na kraju 19. stoletja so naši listi požrli že poldrug milijon kg papirja v treh letih! To pa ni še nič v primeri z 18 leti v svobodi, ko so rotacije in drugi stroji naših revij pretiskali nad 56 milijonov kg papirja!

Vaše zdravje čuva
„LASTA“ SLADNA KAVA

— **Tujski promet v Kamniku.** Letošnji tujski promet v Kamniku v primeri z lanskim letom sicer ne beleži znatnejšega padca, vendar pa je dosegel komaj 40% onega iz leta 1933. Takrat smo našteli preko 500 letoviščarjev, ki so prenočevali v Kamniku skoraj 16.000 noči. Letos je obiskalo Kamnik vsega 442 tujcev, ki pa so ostali v našem mestu samo 6256 noči, to se pravi vsak povprečno 14 dni. Statistika za lansko leto navaja za julij in avgust 472 tujcev z 8442 nočninami. Računajo, da se bo število nočnin do konca avgusta še nekoliko popravilo, vendar pa ne bo doseglo lanske številke. Po narodnosti je bilo med letošnjimi gosti: Jugoslovanov 310, inozemcev 132 (s 1764 nočninami). Med inozemci je bilo 46 Avstrijcev, 24 Čehoslovakov, 27 Italijanov, 18 Nemcev in 17 iz drugih držav. Slabo vreme je krivo, da je število nočnin tako nizko, vendar pa je v splošnem letoviška sezona v Kamniku v primeri z drugimi kraji še zadovoljiva.

— **Na razstavi v Št. Vidu nad Ljubljano** je bila izrežaba številka 4595.

— **Po grozdje v sončno Dalmacijo!** Prijeten, zanimivo poučen romarski avto-izlet v Sinj in Split od 20. do 25. sept.: ogled vseh znamenitih krajev Dalmacije in izlet z ladjo na prekrasni otok Hvar; vesela romarska trgatev grozdja! Priglasite se takoj za brezplačna navodila na naslov: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— **Proslava mature.** Obletnica mature na ljubljanski gimnaziji iz leta 1902 (razred a in b) bo dne 30. avg. v Ljubljani. Sestanek po maši (v frančiškanski cerkvi) ob 8.15 pred Prešernovim spomenikom. Tovariši in gg. profesorji, ki bi morda ne bili prejeli vabila, so vsi vabljeni. Nadaljnje prijave sprejema dr. Fr. Ogrin, kraljevska banska uprava.

Mme Mimi Sark
je odpotovala v Paris in naproša cenj. dame, da počakajo z izbiro klobukov do njenega povratka.

— **Prepovedan tisk.** Drž. tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo razpečavanje letaka »Nasljednici Puniše Račića«, izdanega v Zagrebu.

— *Misijonsko-etnografska razstava.* Slovenski misijonarji prirede letos ob priliki jesenskega ljubljanskega velesejma zopet etnografsko misijonsko razstavo, ki bo posvečena misijonskemu delu slovenskih misijonarjev v Indiji. V zadnjem desetletju se je zanimanje za misijonske probleme pri nas razveseljivo močno dvignilo. Pač vedno jasneje čutimo, da je misijonski problem mednarodni kulturni problem, ki je v najožjem razmerju do bodočega razvoja krščanske civilizacije sploh. Letošnja misijonska razstava v okviru jesenskega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra nas bo vodila v Indijo. Indija je ime, ki ga pogosto srečamo v časopisju in ki često pripravlja mučne skrbi evropskim politikom in diplomatom. Še včeraj takorekoč je gledala Evropa na narode te obširne pokrajine z varuškim očesom, danes že razmišlja o indijski nevarnosti. Kje je nevarnost? Ali mar v osvoboditvi izpod evropske nadvlade in v narodni samostojnosti? Vse večja nevarnost je v tem, da lahko tamkajšnji narodi zaradi nepoznanja vrednot krščanske civilizacije zapadejo socialnim in kulturnim zablodam boljševizma ali intransingentnega nacionalizma. Tu čakajo krščanske narode silne naloge, ki morejo biti kos le s postoterjeno podporo krščanskega misijonskega gibanja. Misijonska in etnografska razstava, ki jo bomo imeli na letošnjem ljubljanskem velesejmu, bo skušala vsaj skromno pripomoči, da bomo tudi probleme probujajočih se narodov Indije pobližje spoznali.

— **Udeležite se prijetnih in cenenih avtobusnih izletov,** katere priredi Izletna pisarna M. Okorn, in sicer: enodnevni izlet v Trst dne 29. avgusta vključno vizum 130 din; dvodnevni izlet v Trst od 5. do 6. septembra in 15. do 16. septembra vključno vizum 140 din; dvodnevni izlet v Gorico in Trst od 7. do 8. septembra in od 18. do 19. septembra vključno vizum 160 din; enodnevni izlet na Koroško dne 12. septembra vključno vizum 125 din. Prijave sprejema do najkasneje tri dni pred izletom pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26-45, I. nadstropje, vhod iz Prešernove ulice.

— *Eno milijardo 260 milijonov izvodov* smo Slovenci doma in na tujem prebrali v 140 letih obstoja našega novinarstva. Kako silna je bila moč tiskane besede in koliko napora in truda so morali premagati možje, ki so ustvarjali našo kulturo in polagali temelje stopnji izobrazbe, bo pokazala novinarska razstava na ljubljanskem velesejmu. Bele lise zaplenjenih starih časopisov pričajo o hotenju rodoljubov, uveljaviti našo materno besedo v uradih in šolah, debeli letniki skrivajo v sebi zaklade slovenskega izživljanja od preporoda do danes. Skromen Vodnikov začetek, pa orjaška zgradba milijonov izvodov, pot od drobnega lističa do nad 800 nadaljnih slednikov — vsa novinarska prizadevnost bo vstala pred posetnikom velesejma in ga okrepila v zavesti, da smo Slovenci prispevali lep delež k zgradnji naše nove domovine.

— **Po pogosti nosečnosti** morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca **»Franz-Josefova«** voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— *Tujsko-prometni album »Slovenija — biser Jugoslavije«* bo izdala Tujsko-prometna sekcija SEA (Slovenske Esperantske Zveze) v velikosti 24×12 cm, na 96 straneh v 20.000 izvodih. — Potrebo po tem albumu že dolgo občutimo, prav posebno pa sedaj. Saj bosta prihodnje leto v Sloveniji dva kongresa, ki bosta imela mednarodni značaj, tako kongres SEA v Kranju o binkoštih in XX. jubilejni mednarodni katoliški esperantski kongres v Ljubljani prvi teden meseca avgusta. Ker bo album izšel že konec oktobra t. l., naproša uredništvo albuma vse tozadevne činitelje, da pošljejo svoje predloge ali želje glede vsebine in oblike ter notranje razporeditve albuma čimprej, najkasneje pa do 25 septembra na naslov urednika: *Damjan Vahen, Ljubljana, Resljeva 29.* Prav tako pa naproša vsa prosvetna in tujsko-prometna društva, da sporoče, koliko in kakšen slikovni material bi bila pripravljena staviti na razpolago, prav tako pa tudi besedilo o posameznih krajih, ker bodo na ta način olajšala delo uredniku in sodelavcem.

Vsaka slovenska hiša dopisuje na dopisnicah SV. CIRILA in METODA. Na vsaki pošti samo Din 1·—.

— **Umna reja domačih zajcev** je naslov knjižici, ki sta jo spisala dr. Jenko in Inkret, ima 89 strani in stane 16 din; založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1931. — Zajčjereja je postala ravno v teh težkih časih jako važna panoga našega gospodarstva, oziroma saj postala bi lahko, ko bi se ji posvečalo malo več pažnje. Z rejo domačih zajcev si zlasti revnejši sloji lahko veliko pomagajo. Od zajca imaš okusno meso, ki ga drugače moraš drago plačevati, ter kožuhovino. Zajci so s hrano kmalu zadovoljni, hlevček pa si postaviš kjerkoli pri hiši z malimi stroški. Ker se zajec hitro plodi, imaš v teku enega leta že celo čredo te koristne živalice. Knjižica obsega popis najprvo divjega zajca, potem domačega; razne pasme, katere gojimo pri nas; zrejo domačega kunca — hlevček; nego; skopljenje; koristi; sredstva za pospeševanje reje kuncev; anatomijo kunca; križanje in bolezni. Knjižica je praktično spisana in jo toplo priporočamo.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.**

Radio za slovenska letovišča

Kako veliko zanimanje vlada za radijsko reportažo, ki jo je osrednji tiskovni urad organiziral skupno s kr. bansko upravo v Ljubljani, vidimo iz tega, da se že ob prvih prenosih iz Ljubljane in z Bleda oglašajo tudi drugi kraji, ki letos iz tehničnih razlogov niso mogli biti sprejeti v to propagandno akcijo, ki bo brez dvoma zelo povzdignila prihod tujcev v naše kraje. Vsem onim, ki topot niso prišli na vrsto, sporočamo, da se bo slična akcija izvedla tudi prihodnje leto, in sicer še pred pričetkom tujskoprometne sezone.

S prav posebno ljubeznijo so se naši vrli Bohinjci pripravili za reportažo, ki se je vršila v nedeljo zvečer. Organizacijo te reportaže je vzel v roke sam župan g. Jaka Rozman ter jo tudi izvedel brezhibno. Domačin, slušatelj ljubljanske univerze, g. Fran Žen, je za to priliko sestavil spevoigro, v kateri na prav originalen način opisuje lepote bohinjskega kota. V spevoigri so sodelovali: gospa Angela Havnik, gdč. Mencinger in gg. Jaka Kikelj in Fran Žen. Pevski del spevoigre je izvedel g. Joža Urankar.

Prenos te spevoigre, v kateri je prišla do izraza naša glasbena foklora, ni bil zanimiv samo za inozemstvo, temveč tudi za naše kraje. Spevoigro iz Bohinja sta prenašali tudi radijski postaji v Zagrebu in Belgradu. Po dospelih poročilih so bili poslušalci že zaradi originalnosti podajanja in zaradi lepote naših pesmi prav zadovoljni.

Reportažo bodo tudi danes nadaljevali. Danes pride na vrsto *naš lepi Kamnik.* Od 21.45 do 22.30 bo prenos iz kamniške Narodne čitalnice, kjer bo nastopilo znano pevsko društvo »Lira«. Seveda bodo v teku današnjega dneva tudi predavanja o Kamniku v našem, nemškem, italijanskem in francoskem jeziku. Točen spored teh predavanj smo že objavili.

Ljubljana

l *Slovo ameriških Slovencev.* Snoči ob tričetrt na devet je z brzovlakom odpotovala iz domovine v Ameriko skupina ameriških Slovencev, ki se je mudila letos dobra dva meseca na obisku v Sloveniji. Je to skupina, ki jo je letos privedel v domovino agilni g. Kollander. Skupina šteje 30 oseb. G. Kollander sam ostane še kakšna dva tedna v domovini. Ameriški Slovenci potujejo čez Jesenice ter do Le Havra, odkoder potujejo čez ocean z največjo in najhitrejšo ladjo sveta »Normandie« do New-Yorka, s katero so pred dvema mesecema tudi dopotovali v Evropo. Ameriški Slovenci so se v domovini prav dobro počutili ter izjavljajo, da odnašajo v Ameriko najlepše spomine in vtise. Prepričani smo, da bodo ti vrli in zavedni Slovenci v Ameriki tudi najbolj navdušeni slavilci in propagatorji lepot »stare« domovine! Bog vas živi, ameriški Slovenci!

l *V Kranju* se slučajno nahaja v gosteh pri naši umetnici Veri Majdičevi nemški umetnik, dirigent in koncertni pianist g. Hans Priegnitz s svojo soprogo iz Berlina, ki skupno koncertira z našo umetnico Vero Majdičevo v Berlinu in drugod v Nemčiji. Razen tega pa g. Priegnitz stalno nastopa pri vseh radio-oddajnih postajah, posebno v Berlinu. Slučaj je nanesel, da je nemški umetnik pianist v Jugoslaviji in bo imel danes, v torek zvečer priliko nastopiti v ljubljanskem radiu, kjer bo koncertiral ob 20.30. Potem pa gre preko Dalmacije v Belgrad in bo v naši prestolnici v radiu koncertiral. Imenovani umetnik ima prvovrstno kritiko vseh večjih nemških časopisov.

l **Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v četrtek 26. t. m. izlet v Horjul (postaje: Lesno Brdo, Horjul, Vrzdenec, Brezje, Dobrova). Odhod s Kongresnega trga od dveh popoldne. Zglasiti se je v prodajalni Podkrajšek na Jurčičevem trgu. Avtobus 25 din.

l *Cvetlično razstavo* priredi Klub ljubiteljev cvetlic v Ljubljani na jesenskem velesejmu od 1. do 12. septembra. Res je cvetje vedno hvaležen predmet za razstavljanje, vendar se bodo prireditelji prav posebno potrudili, da zadovolje občinstvo. Zlasti bo lepa razstava lončnic. Vsebina razstave se bo vsak dan menjala. Na sporedu je tudi krasen sortiment dalij, velika razstava vrtnic, katerih bo preko 500 vrst, dalje sortimenti aster, cinij, gladiol, anemon, begonij, nonbrecij itd.

l **Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu,** Ljubljana, Kongresni trg 2. Vpisovanje in pojasnila dnevno od 9—12 in 4—6 pri vodstvu zavoda.

l **Risarji Pozor!** Potrebujemo nekaj risarjev za grafikone za Novinarsko razstavo. Javite se še danes, 24. t. m. pri upravi Velesejma.

l *Združenje trgovcev v Ljubljani* naznanja, da bo vpisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo za vse razrede v dneh 2. in 3. septembra t. l., vsakokrat od 9 do 11 dopoldne in od 14 do 17 popoldne v pisarni Združenja trgovcev. V soboto, dne 4. septembra pa od 9 do 11 dopoldne. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo pri vpisu predložiti zadnje šolsko spričevalo, zdravniški izvid in učno pogodbo. Za sprejem je treba imeti najmanj dokončano višjo narodno šolo ali pa tri dovršene razrede srednje ali meščanske šole. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo sprejeti le v primeru zadostnega prostora. Novinci, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo sprejeti v II. razred s pogojem, da polože naknadno dopolnilni izpit iz knjigovodstva in korespondence I. razreda. Vsak učenec plača pri vpisu 500 din šolnine, novinci pa poleg te še 100 din vpisnine. Dosedanji učenci predlože istočasno lanska spričevala. Brez tega ne more biti nikdo vpisan. Popravni izpiti bodo v ponedeljek, dne 30. avgusta t. l. ob 14 popoldne, naknadni završni izpiti pa v torek, dne 31. avgusta v istem času. Dne 9. septembra t. l. ob 14 bo začetek pouka. Podrobneje bo razvidno na šolski deski.

l **Nočno službo imajo lekarne:** dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova 7.

l *Zatvoritev prehoda skozi Lattermannov drevored.* Zaradi prireditve jesenskega velesejma, ki bo od 1. do 12. septembra, bo prehod skozi Lattermannov drevored od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union zaprt od 26. avgusta do 17. septembra

Mengeš

V nedeljo, dne 22. t. m. smo spremili k večnemu počitku go. Marijano Šušteršičevo r. Zabret, vdovo poštnega uradnika. Dosegla je starost 80 let. Pokojnica je bila znana posebno nekdanjim slovenskim akademikom na Dunaju. V njeni družini je bil gostoljubno sprejet v sak slovenski dijak. Tu so se shajali: pisatelj Ivan Cankar, prof. dr. Prijatelj, prof. Vodnik in drugi. Njen še pred 14 leti tudi v Mengšu umrli soprog je bil soustanovitelj dunajskega slovenskega društva »Zvezde«, kjer so se shajali dunajski Slovenci brez razlike stanu. Njeni hčeri, ge. Ani Jenko, naše sožalje! Naj blaga žena v miru počiva!

Maribor

m **Obmejni prosvetni tabor v Št. Ilju,** na katerega so vsi Mariborčani iskreno vabljeni, bo v sredo, na praznik Male Gospojnice in ne prihodnjo nedeljo, kakor smo v nedeljski številki pomotoma poročali. Sicer so pa čitatelji že iz splošne objave mogli napako sami popraviti.

10.281 birmancev v lavantinski škofiji. Ob priliki letošnje birme je podelil prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič 10.281 birmancem zakrament sv. birme. V dekaniji Vel. Nedelja je bilo birmanih 2.765, v mariborski stolnici 1.237, v dekaniji Maribor desni dravski breg 916, v dekaniji Zavrče 2.182, v dekaniji Stari trg 2.176, v dekaniji Marenberg 1.004 osebe.

m **Nova trinadstropna hiša.** V Ciril-Metodovi ulici ob mestnem parku gradi veletrgovec s papirjem Podliessnigg trinadstropno stanovanjsko hišo.

m **Obmejni promet v juliju** je bil izmed vseh letošnjih mesecev najživahnejši. Preko Maribora je potovalo v inozemstvo 17.368 ljudi, pripotovalo pa je iz inozemstva v našo državo 23.989 ljudi. Skupni promet je znašal 41.357 oseb. Na prvem mestu so letos zopet Avstrijci, katerih je prispelo 12.380, odpotovalo pa 7.641, na drugem mestu so Čehoslovaki. Prišlo jih je 6.165, odšlo pa 3.983. Naših državljanov je prispelo 3.340, odšlo pa 4.303.

m **Učiteljišče šolskih sester v Mariboru** sporoča učenkam, ki žele vstopiti v I. letnik, da bo preskus posluha dne 2. septembra ob 8. Do tega dne naj pošljejo tiste, ki tega še niso storile, pismeno prošnjo, izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu in krstni list.

m **Smrtna kosa.** V Barvarski ulici 8. je umrla v starosti 70 let mati uglednega mariborskega trgovca g. Franca Weilerja, gospa Anastazija Weiler. — Na Pobrežju na Zrkovski cesti je umrla posestnica gospa Marija Roiko, stara 71 let. Naj počivata v miru.

m **Tolovajstvo neznanih pijancev.** V noči na ponedeljek so vprizorili dosedaj nepoznani pijanci na cesti v Košakih pravi pokolj. Navalili so na mimoidoče ljudi brez vsakega vzroka z noži ter so tri hudo ranili. Najhujše rane je dobil 39-letni železničar Franc Hrobat, katerega so dvakrat zabodli v pljuča. Ranjence so reševalci prepeljali v bolnišnico, kjer so Hrobata obdržali, ostala dva pa samo obvezali ter ju poslali v domačo oskrbo.

m **Slabo obiskano zborovanje Žike Topalovića.** Konec prejšnjega tedna se je mudil v Mariboru vodja jugoslovanskih socialistov Živko Topalović, ki je imel v Delavski zbornici zborovanje. Na ta zbor pa so smeli samo oni, ki so imeli posebna vabila. Vabljenih je bilo baje sicer veliko, odzvalo se jih je pa le pičlo število, tako da je zborovanje izpadlo zelo klavrno.

m **2. drž. dekl. meščanska šola** (Cankarjeva 5): Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2. in 3. septembra od 8. do 12. V 1. razred se vpišejo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole brez slabe ocene in še niso dosegle 14. leta. Učenke iz izven mariborskih občin morajo predl. nekolkovano potrdilo pristojne občine. Popravni izpiti za 4. razred bodo 31. avgusta z začetkom ob 10. uri. Popravni izpiti za ostale razrede bodo 4. septembra, za prve in druge razrede s pričetkom ob 8., za tretje pa ob 14. uri. Ostale podrobnosti glede sprejema in vpisa dobe starši na zavodu.

Celje

c **Plombiranje hmelja.** Banovinska hmeljska komisija dravske banovine opozarja vse hmeljarje, da mora biti vsaka vreča hmelja, ki naj bo znamkovana že na domu, pri dotičnemu hmeljarju plombirana. Vsak hmeljar, ki hmelj proda, naj torej, še preden ga naloži in odpelje, pokliče pristojnega poverjenika ali njegovage namestnika, da mu vreče plombira in izda poverilnico. Za plombiranje vreč so v tej občini pristojni sledeči poverjeniki: Podjavoršek Franc, Babno 19 za vasi Madlog, Babno, Ostrožno, Lopata, Lokrovec in Ložnica; Golob Ludvik, Baberje — Tovarniška 31, za vse ostalo območje mestne občine celjske, ali Vrunč Karol, Nova vas. Naknadno med potom, pred ali celo šele pri predaji blaga kupcu se vreče ne morejo več plombirati. Zato si naj vsak v lastnem interesu preskrbi plombiranje vreč in poverilnice že doma. Prispevek za plombiranje (1 din od vreče) plača poverjeniku ali njegovemu namestniku hmeljar. Vsak pa ima pravico zahtevati povrnitev te pristojbine od kupca in naj zato že pri sklepu kupčije zahteva od nakupovalca, da se vpiše v pogodbo tudi povrnitev pristojbine za plombiranje. Vse zlorabe s plombami ali poverilnicami bodo strogo kaznovane po veljavnih zakonskih predpisih.

c **II. duhovne vaje za dekleta** v Domu duhovnih vaj pri sv. Jožefu nad Celjem bodo od 4. sept. zvečer ob 6 do 8. sept. zjutraj. III. od 22. sept. zvečer ob 6 do 26. sept. zjutraj. IV. za gospe, matere in žene (trboveljske) od 2. okt. ob 6 zvečer do 6. okt. zjutraj. Duhovne vaje bodo vodili gg. misijonarji in bodo le v primeru, če se priglasi dovoljno število udeleženk.

c **Mestna občina celjska razpisuje oddajo kleparskih in mizarskih del za Delavski dom v Celju.** Ponudbe je vložiti na mestno poglavarstvo v Celju do vključno 28. avgusta.

c **Šport.** V nedeljo, 22. avgusta popoldne je bila na igrišču pri Skalni kleti odigrana prijateljska tekma med Hermesom iz Ljubljane in domačimi Atleti. Tekmo je objektivno sodil gosp. Veble in se je končala z rezultatom 5:4 za Atletike. V predtekmi je kombinirano moštvo Atletikov premagalo enako formacijo Olimpa z rezultatotom 8:0 (5:1).

c **Na I. dekl. ljudski šoli v Celju bo naknadno** vpisovanje novincev v sredo, 1. sept. od 8—12 v šolski pisarni v II. nadstr. Obenem bo v pritličju šolskega poslopja popisovanje otrok za otroški vrtec te šole. V četrtek, 2. sept. bo ob 8 v župnijski cerkvi otvoritvena služba božja. Vsi učenci naj se ob pol 8 zbero na šolskem dvorišču. Redni pouk se prične v petek, 3. sept.

c **KINO METROPOL.** Danes »KVARTOPIREC« (Der Falschspieler). V glavni vlogi največji igralec CHARLES BOYER.

Velenje

Temelj novega Gasilskega doma, ki si ga gradi agilna velenjska četa, je v nedeljo popoldne blagoslovil g. dekan Potokar. Slavju je bil pokrovitelj sam g. ban; zastopal ga je okr. načelnik g. dr. Krašovec. Blagoslovitelj, banov zastopnik, šolski upravitelj Stopar in župni načelnik Kopač so lepo govorili za vzvišeno idejo »Na pomoč«. — Burka »Maksel«, ki so jo potem uprizorili na prostem pred izredno številnim občinstvom, je tudi pripomogla k uspehu in prizadevanju naših gasilcev. Na pomoč!

Tudi novi križ je bil isti dan blagoslovljen. Postavil ga je v zahvalo za rešitev pri nesreči s konjem trgovec Tischler ob banovinski cesti proti Št. Janžu.

Umrla je, zadeta od kapi, 89-letna ga. Ana Brodnik. Dvanajst ur je revica ležala v nezavesti. Domače naj tolaži Bog!

Nova obremenitev izvoza

»Službene novine« z dne 21. avgusta 1937 prinašajo odlok ministra za trgovino in industrijo ter finančnega ministra, s katerim se uvajajo posebne takse za potrdila Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. V odloku je potreba motivirana tako, da zavod pobira te takse za potrdila, katera izdaja zaradi izkoriščanja trgovinskopogodbenih ugodnosti kakor tudi zaradi zagotovitve predpisane kakovosti izvoznih proizvodov. Takse so naslednje:

1.	sveže sadje izvz. grozdje	0.50 din za 100 kg
2.	sveže grozdje	1.— din za 100 kg
3.	suhe češplje	1.— din za 100 kg
4.	marmelada iz češpelj .	1.— din za 100 kg
5.	vino	3.— din za 100 l
6.	špeharji: za Avstrijo .	25.— din za komad
	za ost. države	4.— din za komad
7.	pršutarji	4.— din za komad
8.	goveda	20.— din za komad
9.	konji	1000.— din za komad
10.	sveže meso	5.— din za 100 kg
11.	mast	10.— din za 100 kg
12.	slanina in salo	10.— din za 100 kg
13.	salama	10.— din za 100 kg
14.	sveža kokošja jajca . .	3.— din za zaboj
15.	ubita kokošja jajca brez luskin	3.— din za 100 kg
16.	živa perutnina	5.— din za 100 kg
17.	zaklana perutnina . . .	7.— din za 100 kg
18.	ribe za Nemčijo . . .	4.— din za 100 kg
19.	sir	5.— din za 100 kg

Te navedene posebne takse se bodo plačevale s kolki, ki se bodo vtisnili in predpisno uničevali na potrdilu soglasno s čl. 3 pravilnika o računovodstvu zavoda.

Dekret ima št. 28.139, je datiran z dne 27. julija, objavljen je bil šele 21. avgusta, stopil pa v veljavo že zdavno pred to objavo, namreč s 1. avgustom.

Dočim je ta dekret objavljen v prilogi, prinašajo pa istega dne »Službene novine« na prvi strani že izpremembo„ ki je datirana dne 7. avgusta 1937 pod isto številko. Ker ni nikjer omenjeno, kaj velja, moramo smatrati, da veljata oba odloka, kar pa ni mogoče, ker prinaša drugi odlok, katerega v naslednjem navajamo, nekatere bistvene izpremembe. Pa tudi ni v drugem odloku nikjer govora o izvozni kakovosti, ampak samo o izkoriščanju trgovinsko-pogodbenih ugodnosti. Izpremenjene takse so naslednje:

9:	vprežni konji: a) za Nemčijo	1000.— din za kom.
	b) za ostale države . .	100.— din za kom.
9/1	klavni konji	20.— din za kom.
10/1	zaklana teleta	5.— din za kom.
15/a	kokošja jajca v prahu . .	15.— din (100 kg)

Svetovna trgovina narašča

Iz avgustovega zvezka statističnega mesečnika, ki ga izdaja Zveza narodov, posnemamo o svetovni trgovini te le podatke:

Vrednost uvcza 74 držav je znašala junija 1937 1361 milijonov zlatih dolarjev prejšnje paritete z zlatom, vrednost izvoza pa 1224 milijonov, tako da je skupno obsegala svetovna trgovina 2585 milijonov zlatih dolarjev. Lani meseca junija je dosegla vrednost svetovne trgovine samo 1918 milijonov zlatih dolarjev. Če primerjamo sedanjo vrednost z ono leta 1929., potem znaša vrednost v juniju 47.7% vrednosti leta 1929. Za prvo četrtletje 1937 znaša indeks 42.7 (1. četrtletje 1936 35.6%), za drugo pa 47.1% (35.9) stanja iz leta 1929. To kaže, da je nastopilo možno oživljenje v svetovni trgovini v teku letošnjega leta.

V zvezi s tem navajamo tudi nemške podatke državnega statističnega urada. Po teh podatkih je znašala vrednost svetovne trgovine 52 držav v 2. četrtletju 1937 30.6 milijarde mark, v 1. četrtletju 1937 27.5 in v 2. četrtletju 1936 samo 22.9 milijarde mark. V primeri s 1. četrtletjem je v 2. četrtletju svetovna trgovina narasla za 11.3, v primeri z 2. četrtletjem 1936 pa celo za 33.9%. Seveda pa je treba upoštevati, da odpade velik del naraščanja vrednosti na naraščajoče cene. Nemški urad računa, da je svetovna trgovina narasla po obsegu v primeri z lanskim letom za eno četrtino.

Bolj natančno skuša izračunati Zveza narodov obseg svetovne trgovine in se v ta namen poslužuje od nje sestavljenega svetovnega indeksa cen v zlatu. Zaenkrat so na razpolago podatki samo za prvo četrtletje 1937, iz katerih je razvidno, da so znašale tedaj cene v zlatu 46% višine iz l. 1929. Če sedaj delimo vrednost v zlatu s cenami v zlatu, dobimo indeksno številko za prvo četrtletje 92.8, kar pomeni, da je znašala količina svetovne trgovine v 2. četrtletju letos 92.8% količine iz l. 1929. Pripominjamo, da je bil obseg svetovne trgovine za celo leto 1936 ocenjen na 85.9, samo za 1. četrtletje 1936 pa na 82.8% količine iz leta 1929.

Stanje naših kliringov

Po poročilu Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 14. avgusta naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 7. avgusta 1937):

Aktivni kliringi: Italija stari račun 42.736.669 (— 198.525) lir, Nemčija 16.171.386 (— 1.892.532) mark, Poljska 14.803.507 (+ 2.143.902) din, Turčija 4.388.426 (— 128.585) din in Španija 2.672.762 (— 1.883) pezet.

Pasivni kliringi: Belgija 4.065.500 (— 123.868) belg. Bolgarija 151.661 (+ 151.661) din, Italija novi račun 1.611.149 (— 2.277.059) din, Romunija 26.875.629 (— 3.226.914) din, Francija 2.007.092 (+ 578.512) frankov, Češkoslovaška 118.064.348 (— 1.504.338) kron, Švica 1.677.853 (+ 111.035) frankov.

•

Prodaja terminskih mark. Iz Belgrada poročajo, da je najbrže odlok Narodne banke o ukinjenju terminskega poslovanja z nemškimi markami samo začasnega značaja in da bo najbrže že ukinjen konec tega meseca.

Zaloge surovin manjše

Zveza narodov v svojih mesečnih statističnih publikacijah navaja tudi stanje najvažnejših svetovnih zalog surovin na svetu. Statistika obsega te-le predmete: pšenico, sladkor, kavo, čaj, bombaž, svilo, kavčuk, premog, petrolej, baker, svinec, cin in cink Na podlagi stanja zalog v letih 1923—1925 je sestavila tudi indeks gibanja teh zalog.

Zaloge so dosegle najvišje stanje v letu 1932, ko je junija 1932 znašal indeks 164 (zaloge 1923—1925 100). V letih 1933 in 1934 so se zaloge le malenkostno zmanjšale. Sredi leta 1935. so znašale še 124. V letu 1936 pa je nastopil znaten padec, do sredo leta 1936 so se zaloge zmanjšale na 107, do konca leta pa na 106. V tekočem letu so znašale januarja in februarja 106, marca 104, maja pa samo še 101 in so s tem padle na višino leta 1923—1925 ali leta 1929, ki ga moremo smatrati za zadnje najboljše leto pred začetkom velike svetovne krize Posebno nizke so zaloge pšenice, ki so najmanjše v zadnjih 10 letih, čaja, petroleja in cina.

•

Seja upravnega odbora Narodne banke bo 30 avgusta. Na tej seji pa ne bodo obravnavali napovedane sanacije denarnih zavodov, ker je guverner dr. Radosavljević odsoten ter bodo to vprašanje odložili na jesenske seje. Pač pa bodo na seji razpravljali o reorganizaciji podružnične mreže Narodne banke, glede česar ima še končno besedo sam finančni minister.

Vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani je zopet aktuelno. Naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini z dne 1. maja 1937 je določila, da se neha poletni delavni čas s 1. septembrom. V splošnem velja od 1. septembra dalje za Ljubljano in Maribor odpiralni čas od 7.30—12.30 in od 14.30—18.30, za mešano in špecerijsko blago od 7 do 12.30. in od 14—19.30. Poleti v mesecih juniju, juliju in avgustu se je delovni čas v špecerijski branži začel ob 15. Z ozirom na podeželsko občinstvo, ki prihaja v poštev kot kupec v zgodnjih popoldanskih urah, se je med ljubljanskim trgovstvom začela akcija, da naj se odpiralni čas odredi od 1. sept. že ob 14, ne pa šele ob 14.30. Tozadevno je zastopstvo združenja trgovcev v Ljubljani tudi že obiskalo g. bana, da mu predoči predloge ljubljanskega trgovstva.

Ljubljana v jeseni. Jesenska prireditev Ljubljanskega velesejma bo letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditev je ravnateljstvo drž. železnic dovolilo polovično voznino in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na železniški odhodni postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Na to izkaznico bodo v Ljubljani na velesejmu dali potrdilo o obisku in izdali velesejemsko legitimacijo, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski ljubljanski velesejem bo podal sledeče: Razstavo slovenskega novinarstva. Etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«. Gospodinjsko razstavo »Materi za otroka«. Umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov. Cvetlično razstavo, vzoren sadni vrt, razstavo eksotičnih ribic in razstavo metuljev. Razstavo malih živali. Razstavo pernate in dlakaste divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu. Razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov.

Novi formularji za socialno zavarovanje. Minister socialne politike in narodnega zdravja je predpisal nove formularje za prijavo in odjavo, ki bodo porabljivi od 1. septembra 1937 dalje.

Preparati za izboljšanje peke. Minister za socialno politiko je predpisal pravilnik za nadzorstvo preparatov in pomožnih sredstev, ki se porabljajo pri peki. V promet se morejo dati samo taka sredstva, ki so z zdravstvenega stališča neoporečna in jih odobri minister.

Socialna zaščita in vzgoja vajencev. Dne 25. marca 1937 je bila pri Delavski zbornici v Ljubljani anketa o vajeniških vprašanjih, o kateri smo že tedaj poročali, pa tudi objavili nekatere važne statistike o tem vprašanju. Sedaj je Delavska zbornica storila dobro delo, ko je objavila v posebni publikaciji referate, statistiko in izjave s te ankete v drobni knjižici pod naslovom: Socialna zaščita in vzgoja vajencev. Knjižica obsega 139 strani in bo prišla prav za proučevanje tega važnega vprašanja.

Svetovna produkcija železa in jekla. Po podatkih Zveze narodov je dosegla svetovna produkcija železa in jekla svoj višek v maju 1937. Znašala je pri železu 8,873.000 ton ,dočim je bila dosežena najvišja produkcija mesečno leta 1929 samo 7,974.000 ton. Posebno je od tedaj narasla ruska produkcija. Pri jeklu navaja Zveza narodov produkcijo v maju s 11,927.000 ton, dočim je znašala povprečno mesečno v letu 1936 9,975.000 ton, 1929 pa 9,714.000 ton.

Romunski izvoz lesa. V prvi polovici letos je v primeri s prvo polovico lani narastel romunski izvoz lesa od 371.374 na 505.869 ton. Od tega je izvoz drv narastel od 28.938 na 65.388 ton. Po posameznih kupcih se letošnji izvoz razdeli sledeče (v oklepajih podatki za prvo polovico 1936): Anglija 89.969 (15.953), Madžarska 42.729 (46.554), Nemčija 29.287 (48.242), Palestina in Irak 26.506 (11.622), Egipt 25.733 (25.519), Grčija 14.116 (25.401), USA 18.400 (—), Sirija 8619 (—), Francija 5331 (5387), Južna Amerika 5057 (—), Brazilija 3411 (1038), Belgija 6355 (151), Turčija 2857 (5770), Alžir in Tunis 3960 (4657) ton.

Velike investicije v avstrijski industriji. Zadnje čase izvršuje avstrijska težka industrija, posebno kovinska, kemična in tekstilna velike investicije. V strokovnih krogih cenijo za zadnje mesece te investicije na 150—200 milijonov šilingov.

Borza

Dne 23. avgusta 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8.42—8.52, dočim se je v Zagrebu malo učvrstil na 8.40—8.50. — V Belgradu je beležil 8.3986—8.4986.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29.55—30.25, v Belgradu 30 blago.

Španske pezete so nudili v Zagrebu po 3.—, italijanske lire pa po 2.— din.

Nemški čeki so ostali na naših borzah neizpremenjeni na 12.90—13.10.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold. . . .	2394.91—2409.51
Berlin 100 mark	1744.28—1758.16
Bruselj 100 belg	730.94— 736.—
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	216.18— 218.24
Newyork 100 dolarjev	4307.25—4343.56
Pariz 100 frankov	162.77—164.21
Praga 100 kron	151.28— 152.38
Trst 100 lir	227.70— 230.78

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4,139.588 dinarjev, v Belgradu 3,379.000 din. — Prometa v efektih je bilo v Belgradu 557.000 din.

Curih. Belgrad 10, Pariz 16.34875, London 21.7225, New York 435.375, Bruselj 73.34, Milan 22.925, Amsterdam 240.275, Berlin 175.075, Dunaj 80.70—82.05, Stockholm 112, Oslo 109.15, Kopenhagen 96.95, Praga 15.185, Varšava 82.40, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.605, Buenos-Aires 131.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 89—90, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 407—410, begluške obveznice 75—77, 4% severni agrarji 51 do 53, 8% Blerovo posojilo 92—93, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100, Trboveljska 265—275.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53.25 denar, vojna škoda promptna 408—409 (408.50), za konec avgusta 406.50 denar (406, 407), begluške obveznice 75.75 denar, dalm. agrarji 75—75.50 (75), 4% sev. agrarji 52—52.25, 8% Blerovo posojilo 93.50—94 (93.50), 7% Blerovo posojilo 83—84 (83.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 87 blago. — Delnice: Narodna banka 7200 denar, Priv. agrarna banka 195.50 do 196.50 (195, mali komadi).

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 89 bl. (mali komadi), agrarji 53 do 53.50, vojna škoda promptna 408—409 (409), begluške obveznice 72.50 denar (mali komadi), dalm. agrarji 74.75 denar, 4% sev. agrarji 52.50 denar, 8% Blerovo posojilo 93—93.50 (93), 7% Blerovo posojilo 84—84.50 (84). — Delnice: Narodna banka 7150 denar, Priv. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 275 blago, Gutmann 54—50, Osj. livarna 200 blago, Osj. sladk. tov. 190—200, Oceania 275 denar.

Žitni trg

Položaj na tržišču pšenice je še vedno nejasen. Z zunanjih tržišč prihajajo vesti o slabi tendenci, kar da povzročajo posebno Rusi, ki letos na veliko ponujajo pšenico v zapadni Evropi, in sicer kvalitetno izredno dobro blago. Na naših trgih vlada rezerviranost, ker so tudi dovozi zelo majhni. Cene so pri nas ostale neizpremenjene. Danes se trguje potiska pšenica na bazi 172, baška kanal po 168—169, vagonsko blago po 165—169, gornjebanaško blago stane 167.50. Pri koruzi je videti, da dela umetno sušena koruza znatno konkurenco stari koruzi. Cene stare koruze se gibljejo med 91—92, umetno sušene pa od 85—87 pariteta Indija. Cene moke se ravnajo po kakovosti ter se gibljejo med 270—275, slavonsko in sremsko blago stane tudi samo 265—270.

Novi Sad. Koruza: bč. in srem. 90—92, banaška 87—89. Fižol: bč. in srem. beli brez vreče 2% 202.50—207.50; srem. beli brez vreče ladja 205—210. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet srednji.

Nove učne knjige

Za srednje šole: Ministrstvo prosvete je odobrilo sledeče učne knjige, ki bodo ob pričetku šolskega leta na razpolago v založbi Jugoslovanske knjigarne:

Čermelj-Lapajne, Geometrija za 1. in 2. razr. sred. šol.

Ziegler-Žabkar-Branc, Geometrija za 3. in 4. razred sred. šol.

Južnič-Kolarič, Nemška vadnica za sred. šole I. letnik.

Južnič, Francoska čitanka za 8. razr. sred. šol.

Tome-Južnič-Korbar, Latinska vadnica za 2. r. klasičnih in 6. razr. realnih gimnazij.

Za meščanske šole: Ministrstvo prosvete je odobrilo sledeče knjige, ki izidejo začetkom šol. leta v založbi Jugoslovanske tiskarne:

Južnič-Kolarič, Nemška vadnica za meščanske šole I. letnik.

Čermelj-Lapajne, Geometrija za 1. in 2. razred meščanske šole.

Kulturni obzornik

Stiški menihi v pesmi

Jeronim Korner: U hramu Cistercija, Zagreb 1938. (Pesmi.)

Lani je naša Stična praznovala 800 letnico svojega obstanka in plodonosnega delovanja med slovenskim ljudstvom. Za ta jubilej je Zorec napisal svojo trilogijo ter s tem postavil spomenik gospodarskemu delu tega reda v romanu. Letos pa je izdal katoliški pesnik **Jeronim Korner** pesniško zbirko **»U hramu Cistercija«**, ki je vznikla iz liturgičnega gibanja in najtesnejšega stika z duhovno vsebino stiških menihov ter pomeni **pesniški spomenik** »bratom svetega Bernarda«, katerim želi v opombah na koncu, da »bi se čim prej vrnili tudi Hrvatski v delu za čim globlje liturgično življenje«. Pesniška zbirka ima na zunaj nekoliko nenavadno lice: naslovno stran predstavlja fotomontaža »Križni hodnik stiškega samostana; na začetku je reprodukcija znamenitega Marijinega kipa »Pietà« iz stiške bazilike, na koncu pa skupina stiških menihov pri molitvi. Tudi opombe na zadnji strani spadajalo k temu zunanjemu okvirju, ki naj služi nazornejšemu predstavljanju okolja in razumevanju meniškega življenja reda, ki je Hrvatom neznan. Vendar sem mnenja, da v pesniško zbirko ne spada fotomontaža, temveč rahle umetniške risbe ali radiranke, kajti oprema naj bo v skladu s poezijo; lirična pesem pa ne prenese tako grobega komentarja kot je fotografija.

Pesmi označuje dobro podnaslov, ki se glasi **»Liturgija Marijinega Vnebovzetja«** ter vsebuje molitve enega dne v samostanu: **Oficij** in **mašo v čast Marijinega Vnebovzetja.** Oficij je razdeljen po urah molitve. Najprej citat antifone in molitve iz cistercijanskega oficija, nato pa 4 pesmi iz vesper (prva večernja), 6 iz matutinov (jutranja), 4 laudes (hvale) ter 8 pesmi ur čez dan (časovi kroz dan), potem dve druge vespere (druga večernja) ter dve »povečernji«. — To je: **liturgično življenje enega dne,** kakor ga prakticirajo beli menihi. Pesem Jeronima Kornerja je vsa poduhovljena in vsa cerkveno religiozna ter v tem spominja na duhovniško pesem katalonca Jacinta Verdaguera, pa tudi na ciklično čustvovanje našega S. Sardenka. Je to neosebna lirika, kateri je rahlo primešana epična opisnost, kar ji odvzema neposrednost. Človek se pri začetnih opisih jutranjih razpoloženj ter religioznih simbolov angelov spomni Rilkejevih menihov, le da je ta poezija brez rilkejevske subjektične mistike bolj impresionistična, realistična in preprostejša, ne izrazno bogata, na primer:

za prozora monaške crkve
padaju sjene noći.
Na nebu plavom blista
srebrna Danica-zvijezda.

Cvijeće otvara oči,
žubori voda čista.
Iz svježih zelenih šuma
pjevaju prva gnijezda.

ali konec dneva z molitvijo menihov:

sad pusti nas, Bože, dobri,
na počitak ove noći
koja već puna je zvijezda
i puna tišine čarne,
jer vidjaše naše oči
Kraljice pojavu sjajnu
kako na oblakom bijelom
zemlju ostavlja vajnu.
O Bože, sve nam oduzmi
a ljubav ostavi trajnu!

Največ pa je na Kornerja vplivala **cerkvena himnika** in cerkvene pesmi ter je to svojo pesniško zbirko zavestno hotel nasloniti na liturgično književnost. Parafraza Te Deuma se mu je strnila v take verze:

Svom dušom hvalimo Boga,
pjevamo pjesmo novu
sa suncem koje se radja
sa rosom koja već blista.
Nek prihvati hvalu ovu
ledene vode kristal,
ptice što pjevaju male
nek Gospoda, Gospoda hvale.

Leptiri što poljem liječu,
pčele koje se roje
i rosne grane šuma
i srne koje se boje;
daleka goreka vrela
visovi koji se pale...
Nek sva stvorenja svijeta
Gospoda, Gospoda hvale!

Na srednjeveško dogmatično zgoščeno cerkveno himniko spominja najbolj pesmica v slavo sv. Trojice:

Molimo sveto Trojstvo
da sunce dade iz raja,
koje ne zalazi nikad
i čiji plamen ne žeže.
Ta Ono je satrlo zmaja
stopalom Djevice čiste,
od koje demoni bježe.

Vsebina Kornerjeve religioznosti ni kakšno subjektivno nabožno iskanje, temveč popolno predanje cerkveni mistiki in realistični religioznosti, je izraz globoke katoliške prepričanosti in ljubezni do Marije, kateri posveča povsem v skladu s cisterc. cijanskim kmetom vse svoje religiozne dožitke v obliki marianskih himen.

V **drugem** delu zapoje oziroma prepoje vso **mašo,** ki jo bere Cerkev na dan Marijinega vnebovzetja. Pri nas je svoj čas pel Sardenko ciklično mašo (Maša v gozdu), naslonjen na moderno subjektivno impresionistično pesem, Korner pa je ves pogreznjen v brevir in misale ter poje iz njega ven preprosto in kolikor mogoče v smislu cerkvene tradicije

Svet, svet, svet
Gospodin Bog Sabaot!
pjevaju boje dana
i cvijeće koje se njiše
pjevaju djeca mala
sve jače i sve više:
Svet, svet, svet,
Gospodin Bog Sabaot!

Leviti u posudi zlatnoj
nose nam srce Tvoje,
ko oblak što nosi kiše,
da oživi polje i cvijet.
Čekajuć Tebe sve više,
sve više idemo k nebu
i pjevamo: Svet!... Svet!...

Taka je duhovna poezija mladega hrvatskega **katoliškega pesnika, bogoslovca, ki je že kot laik** pesnil in izdal do zdaj tri zbirke **Blistavi rub** (1932) ter **Ljubav neba** (1935) in **Ljeto i vječnost** (1935) in stoji med katoliškimi hrvatskimi pesniki poleg Lendića v prvih vrstah. Kakor v njem čutimo še preveč parafraziranja, pripovednega elementa, ki je velika nevarnost za čisto liriko, dalje prozaične preprostosti, še nevklenjenosti v melodijo in trdno formo, vendar mi Slovenci ne moremo tej zbirki, ki jo je navdihnila slovenska zemlja, postaviti ob stran nobene tako močne **liturgične poezije,** dasi čutimo, da je včasih Sardenko v osebnih pesmih napel močnejše strune. Čutim pa dobro, da ista ne varnost kot Sardenku preti tudi Kornerju, da ga bo namreč mešanje epičnih in liričnih prvin postavilo na plitvino, v lahko verzificiranje in opisnost. Toda Korner je pesnik resnično religiozega duha latinskega in od njega lahko upa mlada hrvatska katoliška generacija še marsikaj. td.

•

Zdenka Zikova, znana operna pevka ljubljanskega glasbenega občinstva, med katerim je začela svojo pevsko kariero bo šla, kot poročajo češki listi, na pevsko turnejo po Sovjetski Rusiji.

Tajna družba na Japonskem:

„Krvni bratje“

Ustanovitelj »japonskih krvnih bratov« je Innouyé, sin japonskega zdravnika iz Kavate-Mare. Po dokončanih pravnih študijah je postal častnik; najprej je bil sabljaški učitelj, med vojno je bil adjutant in tajnik grofa Sakanšiija, enega najboljših japonskih generalov. Po premirju je prevzel vodstvo japonskega vohunstva v Mandžuriji, kjer je moral spletkariti zoper angleško Intelligence Service in zoper ruske in francoske vohune. To nalogo je sijajno izvršil. Ko mu je bilo 40 let, se je l. 1927 vrnil v Tokio. Bil je član sekte Nihiren, ki je budistične vere; dal se je proglasiti za duhovnika te sekte in se je vrgel v politično borbo. Tedaj so bila za taka stremljenja ugodna tla na Japonskem, zakaj nacionalna stranka, člani starega plemstva, vojaški krogi so se borili za povratek k starim japonskim tradicijam in so bili nasprotniki liberalnih in modernih idej, ki se je njih zastopnikom posrečilo preriniti se celo do prestola.

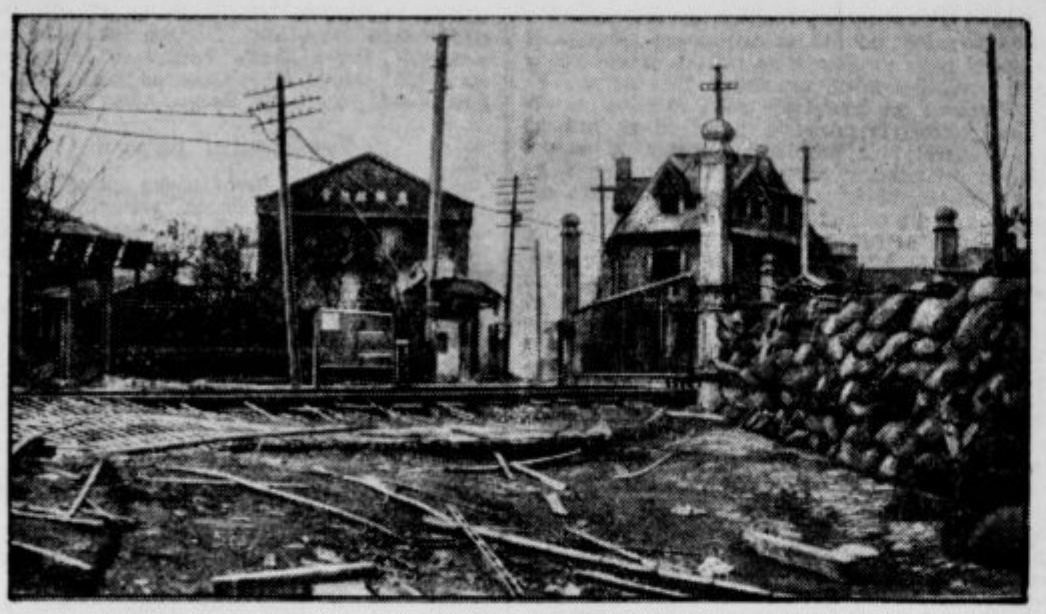

Sestreljeni šangajski severni kolodvor, na desni rusko-pravoslavna cerkev

Tajna zaprisega.

Innouyé je začel predavati po vseh mestih Japonske. Oblečen je bil v bel, platnen kimono, v katerem je bil uvezen grb Kušonokija, starojaponskega narodnega junaka. To oblačilo je postalo tudi noša njegovih pristašev, ki si jih je pridobil zlasti med mladimi častniki in dijaki. Vse gibanje je stremelo za tem, da bi se Japonska in njena dinastija spet povrnila k starim šegam, in to so hoteli doseči z vsemi sredstvi, predvsem z nasiljem. Če bi si bil Innouyé želel, bi bila imela njegova stranka tudi milijon pristašev. A dejal je, da je zadosti močna organizacija 5000 mož. Sam je vodil vrhovni svet, čigar člani so bili pričujoči pri sprejemu krvnih bratov. Tisti, ki je hotel biti sprejet, je moral nekaj dni prej prestajati različne mučne preizkušnje, slednjič so mu ranili levico in medtem ko mu je počasi kapljala kri v zlat kelih, so mu govorili predpisano besedilo zaprisege. Prisega je imela več delov, predvsem je moral zapriseženec obljubiti, da mu njegovega življenja ne bo nič več mar; potem je moral povedati več imen svojcev in sorodnikov, da bi se družba mogla maščevati, če bi jo izdal in če bi se ne hotel slepo pokoravati ukazom družbe.

»Sveti osvobojevalci«.

Innouyé je razdelil krvne sobrate na krajevne sekcije, ki so bile vse odvisne od centralnega komiteja, ki ga je sam vodil, bivajoč v nekem templju v Tokiu, kjer se je ves čas skrival. Slepo se je mogel zanesti na svojih 5000 sobratov. Ti so bili cvet japonskih izobražencev, vsi so bili mladi, drzni, prežeti z gorečim domoljubjem. Tako so se javno hvalile razne osebnosti, da so pristaši krvnih bratov, na primer bivši minister grof Tonaka, dalje Hisen Osakina, eden najodličnejših tokijskih novinarjev; dalje učenjak in profesor filozofije na tokijski univerci Gondo. Predvsem pa je sestavil Innouyé iz akademikov elitno četo, ki pa drug za drugega niti vedeli niso. Imenovali so jih »Gekodouu sejšas«, »svete osvobojevalce domovine«. Vsakdo je bil zaprisežen osebno po Innouyéu in mu je bil dolžan slepe pokorščine. Vzrok za pokorščino pa je bil ta, da je moral vsakdo priseči, da bo takoj umoril osebo, ki mu jo bo Innouyé imenoval in se bo nato tudi sam poslovil od življenja.

23 umorov.

Za prvo »serijo« so imeli v načrtu 25 umorov. Doba umorov in političnih zločinov se je začela v februarju 1932 in ta doba naj bi vse prekosila, karkoli je nasilje kdaj rodilo na Japonskem. Evropejci niso zaradi japonske cenzure skoraj ničesar zvedeli o tej dobi. Zvedeli so le za umor bivšega ministrskega predsednika Inukaia.

Dne 9. februarja 1932 je bil finančni minister Junnosuké sredi ceste ustreljen. Spadal je k ministrskemu kabinetu Vakasakija, ki je zaradi odredb o zlatu — ko je država zaplenila vse zlate zaloge in prepovedala uvoz zlata — izzval strahovito špekulacijsko strast. Čez nekaj dni zatem je doletela ista usoda enega od najmogočnejših japonskih industrijcev, barona Dana, generalnega ravnatelja jeklenega trusta »Micui Komei Kaiša«. Več strelov iz samokresa ga je usmrtilo, vprav ko je stopil iz krasne palače »Micui«. Kasneje se je izkazalo, da je omenjeni baron Dan zaradi zlatih odredb finančnega ministra Junnošukéja z zlato špekulacijo zaslužil 10 milijonov jenov.

Ta dva umora sta tvorila uvod »krvnega seznama«. Na tem seznamu je bilo 25 državnikov, ki so bili vsi umorjeni, le dva sta se rešila smrti.

Izdajstvo.

V prvih mesecih tega nasilja je bila vlada ko ohromela. Ko se je krvava serija vsak dan množila, je stopila policija in orožništvo na noge. Posrečilo se je po mnogih aretacijah dobiti v roke važne listine. A najvažnejše je bilo izdajstvo poročnika Nišide, ki so ga zaprli, ker so ga osumili, da je umoril nekega člana finančnega ministrstva. Po dolgem zasliševanju, ki je bilo brez uspeha, so slednjič obljubili Nišidi, da ne bo nič kaznovan, če bo govoril. Odločil se je, da izda ves načrt. Po tem načrtu naj bi krvni bratje odstranili tudi namestnike umorjencev, nato naj bi nastopila vojaška armada in naj bi zavladala nekdanja cesarska dinastija Šova. Cesar se zdaj ni mogel več obotavljati; sklicali so tajni državni svet in zaprli Innouyéja.

Oblasti se tresejo.

Dne 15. maja so privedli Innouyéja iz templja k policijskemu ministru. Ko Innouyée ni hotel spregovoriti nobene besede, so mu sporočili, da ga bodo vpričo poročnika Nišide izpraševali.

Innouyé je smehljaje se odgovoril: »Kaj hočete s tem doseči, če me izprašujete vpričo mrliča?«

Policijski minister je iznenaden vzkliknil: »Vpričo mrliča?«

Koj nato je prišel policijski komisar z novico, da so našli poročnika Nišido pred hišo s prestreljenim čelom. — »Tako je,« se je nasmehnil Innouyé. »Povedal sem vam.« —

Tako so se v vladnih krogih bali Innouyéja, da se ga policijski minister ni upal dati zapreti.

Šele čez teden dni nato, ko je bilo izvršenih še več umorov, so poslali oddelek policijskih stražnikov, ki so obkolili tempelj. Privedli naj bi Budovega svečenika v policijsko ministrstvo.

Ko je stopil policijski častnik k Innouyeju, je ta dejal: »Vi me hočete odgnati v policijsko ministrstvo? Svetujem vam, da se prej prepričate, ali je poslopje v takem stanju, da me more dostojno sprejeti.«

Ta skrivnostni odgovor se je policijskemu poročniku kmalu pojasnil. Ob isti uri, ko so hoteli Innouyéja v templju aretirati, se je troje oklopnih avtov peljalo mimo poslopja. Na njih je bilo polno častnikov armade in mornarice v popolni opremi, ki so si s samokresi v rokah izsilili pot v policijsko ministrstvo in so metali bombe v tisti del, kjer je bil policijski minister. Poslopje je bilo kmalu skoraj porušeno, a minister je ušel svoji usodi, ker se je bil že zarana tistega dne odpravil na inšpekcijsko potovanje.

Zdaj so pač pohiteli z vsemi sredstvi in odredbami in za nekaj dni je bilo proglašeno obsedno stanje in vsi člani tajnega društva, kar so jih mogli izslediti, so bili aretirani. A Innouyéja se navzlic temu ni upal nihče dotakniti. Slednjič se je sam prijavil policiji in jih pozval, naj ga zapro, ker hoče deliti usodo s svojimi brati in učenci.

Nastal je velikanski proces, ki ga vodi vojaško sodišče. Obravnavali ga bodo v več delih. Večina naroda je javno na strani »krvnih bratov«, ker se ti niso dali nikoli podkupiti, kakor njih umorjene žrtve, ampak so bili vedno iskreni rodoljubi. — Ta proces je največji, kar jih je Japonska sploh kdaj doživela.

Japonski svetovni rekord. Japonski dijak Tečno Hamura je na mednarodni plavalni tekmi v Tokiu postavil nov svetovni rekord. 200 m je preplaval v 2 minutah 40,4 sekunde

800.000 ljudi rešenih

«United Press» poroča iz Washingtona: »800 tisoč ljudi, ki bi bili leta 1900 umrli, jih zdaj zdravniška veda reši smrti.« S temi besedami je dr. T. Parran, vrhovni zdravnik ameriškega zdravstva, objavil pregled uspehov, ki jih je v prejšnji človeški dobi dosegla medicina v Združenih ameriških državah. Umrljivost je bila v Združenih ameriških državah l. 1900 še tolikšna, da je na 1000 ljudi umrlo vsako leto 17,6, l. 1935 pa jih je umrlo le še 10,9 na leto. Da se je umrljivost v 35 letih tako zmanjšala, je pač od tod, ker more zdaj zdravniška veda ozdravljati vrsto bolezni, kakor vratinko (difterijo), koliko, črevesno vnetje, legar, škrlatinko in jetiko, kakršnim prej ni bila kos. Zaradi teh bolezni je leta 1900 umrl v Združenih ameriških državah 433,6 ljudi od 100.000, zdaj jih jih umrje le 77,1 od 100.000 na leto. Poedine bolezni so takole potekale: vratinke je bilo l. 1900 43,3 primerov, l. 1935 samo 3,1; kolike in črevesnega vnetja l. 1900 133,3, l. 1935 le 14,1; škrlatinke 1900 še 10,2, 1935 le 2,1; jetike 1900 201, 1935 le 55; legarja 1900 35,9, 1935 samo 2,8 primerov.

Predvsem se je izboljšalo zdravljenje otroških bolezni. V Združenih ameriških državah je zaradi kozavosti l. 1900 umrlo na 100.000 prebivalcev še 1,9 ljudi, zdaj jih umrje le 0,1 od 100.000. Pljučnica in influenca je l. 1900 pobrala od 100.000 ljudi 203,4, zdaj le še 104.

Parran, ki pravi, da je zaradi pobijanja teh bolezni ostalo pri življenju 410.000 ljudi na leto, pa mora priznati, da so se — kakor drugod po svetu — razpasle druge bolezni pri ljudeh srednje starosti in zahtevale tudi v Združenih državah več smrtnih izidov. Tako je bilo l. 1900 bolnikov z rakom 63 od 100.000 ljudi, a l. 1935 jih je bilo 107,9. Srčne bolezni so narasle od 132,1 v l. 1900 na 213,1 v l. 1935 in — nezgode z avtomobili — l. 1900 — nič, l. 1935 28,2 na 100.000 ljudi na leto.

Parran pravi dalje na podlagi teh podatkov, da je treba, da se mora javna skrb za zdravstvo posvetiti v tej dobi bolj pobijanju teh bolezni ko otroških. Zdravstvo mora torej kreniti na nova pota tudi v Ameriki, kakor drugod po svetu.

Kitajske ženske bežijo s svojimi otroki in s svojo siromaščino iz krajev, ki jih vojna ogroža

Čarobno oko

Iznašli so, kakor iz Londona poroča «Daily Telegraph», čudovit stroj, **čarobno, skrivno oko**, ki bo zrlo tudi skozi najbolj goste oblake. S tem očesom morejo **letala** tudi v najgostejši megli in skozi najdebelejše oblake še ponoči leteti in vse videti, tudi **ladje**, ki jih zaradi megle ni videti s prostim očesom. Celo **hribe** in **otoke** bo moči videti s tem očesom. Iznajdba je narejena na podlagi svetlobnih žarkov kratkih valov in brezhibno učinkuje.

Ameriško mesto Rapid City razstavlja na velikem prostoru modele predpotopnih živali v naravni velikosti; tako bo nastal »Park dinosavrijev«.

Bojevnica katoliškega ženstva

Mednarodno unijo katoliških ženskih zvez je to spomlad zadela težka izguba: umrla je velika žena, **grofica Zofija Zamoyska.** — Princesa Zofija Czetwestinska se je rodila v Milanovcu na Poljskem. Že v otroških letih se je izkazala njena srčna in umska darovitost, njena dobrota je žarela med svojci. Že doma je po deželi oskrbovala bolnike in na skrivaj poučevala otroke, ker ruske oblasti niso dovolile tega pouka.

Ko se je omožila z grofom Zamoyskim, se je še vedno udejstvovala v pomoči bližnjiku, dasi je sama imela štiri otroke. Na svojem posestvu je ustanovila ljudsko šolo, ki so jo vodile redovnice. Ko so bili njeni otroci že odrasli, je posvetila vso svojo skrb katoliškemu poljskemu ženskemu gibanju in katoliškemu socialnemu delovanju. Za vse te njene zasluge ji je sveta stolica podelila častni križec Pro ecclesia et pontifice. Več desetletij je bila prednica Mednarodne unije in se je udeleževala vseh sej. Še letos, ko je bila že hudo bolna, je pisala iz Varšave, kako rada bi bila pričujoča na bruseljskem zborovanju. — Njen pogreb je bil veličastno počaščenje te izredne žene, ki je tako zgledno izpolnjevala svoje družinske, domovinske in verske dolžnosti.

Od povsod

Najkrajša vojna sveta je bila tista med sultanom iz Sansibarja in Veliko Britanijo. Dne 13. avgusta 1896 je ob 10.40 napovedal sultan Angliji vojno in je v sansibarski luki izročil angleški vojni ladji tozadevno listino. Križarka se je koj nato pripravila na odhod in koj po 11. uri je zagrmel prvi topovski strel na palačo sultana. Ta prvi strel je bil tudi poslednji, zakaj iz sultanove palače se je koj prikazala bela zastava, in vojne je bilo konec. Trajala je — 37 minut.

V Montrealu v Kanadi je neki gostilničar uvedel navado, da je za neki povprečni znesek dal vsakemu gostu toliko jedače, kolikor je je mogel pojesti. Veliki lepaki so oznanjali, da se more vsak človek ondi za 60 centov najesti toliko, kolikor si želi. Že koj prvi dan se je pojavil neki 120 kg težki možakar, ki je naročil 8 telečjih zrezkov, 6 porcij pečenke, petkrat gnjati, petkrat praženega krompirja, 2 skledi solate in 6 porcij vanilijevega sladoleda. Ko je čez nekaj ur spravil vse pod »streho«, je plačal onih 60 centov (okoli 24 din) in je prijazno dejal: »Vaša kuha je izvrstna. Sklenil sem, da bom vsak dan jedel pri vas.« Seveda je drugi dan krčmar snel oznanilo o ceneni jedači z vrat. — Pozneje je zvedel, da je več nevoščljivih gostilničarjev iz Montreala naročilo iz Newyorka »rekordnega požeruha«, da bi hudo konkurenco že v káli zatrli.

Beseda »dumbbell« — po naše topoglavec (tepec, bedak), stane Newyorške meščane vsako leto 300.000 dolarjev. »Dumbbell« je v Ameriki največkrat izgovorjena psovka in žaljivka. Od 50.000 tožba zaradi žaljivk na leto, jih odpade 20.000 na besedo »dumbbel«. Ker je pa treba v Ameriki povprečno plačati za tožbo žaljivko 15 dolarjev, stane ta mala besedica 300.000 dolarjev.

»Te kakteje pa nikoli ne bom dala nikomur..., ker je prav taka kot moj rajni, kadar se ni obril.«

Velik požar pri Jaršah

Jarše, 23. avgusta.

V noči od sobote na nedeljo je požar razdejal znano Staretovo žago v Preserjah, ki je eno največjih tovrstnih podjetij v kamniškem okraju. Okoli treh zjutraj je zažarelo nebo nad Preserjami s takšnim odsevom, da so ljudje, ki jih je spravil klic o ognju pokonci, mislili, da gori cela vas. Nizki, k tlom sklonjeni oblaki so odbijali ognjeni svit, da je bil oddaleč prizor še strašnejši. Ker je v tem industrijskem okolišu mnogo gasilskih društev, ni bilo treba dolgo čakati, pa so bili vrli gasilci že na kraju požara.

Ogenj na Staretovi parni žagi se je že razplamtel z vso silo in je pretil uničiti lepo urejeno podjetje. Ogujeni zublji so naglo objeli lesene dele posameznih objektov in gasilci so vložili mnogo truda, da so ogenj lokalizirali in rešili ostale zgradbe. Kar je ogenj zasegel, pa seveda niso mogli rešiti pred uničenjem. S pogorišča se je širila velika vročina in le sreča v nesreči je bila, da je bilo ozračje mirno in brez vetra, ker bi bil lahko postal požar usodepoln za bližnje zgradbe. Ko je bil požar proti jutru pogašen, so ugotovili žalostno bilanco uničujočega ognjenega elementa: pogoreli so štirje objekti, med njimi stroji in en polnojarmenik. Po prvi cenitvi znaša škoda do 800.000 din, zavarovalnina pa menda polovica te vsote.

Domnevajo, da je požar nastal najbrž v sušilnici ali pa v strojnici.

15 letni požigalec

Maribor, 23. avgusta.

Danes dopoldne okoli pol 9. se je vnelo gospodarsko poslopje posestnika Mirka Eisnerja v Spodnjem Radvanju. Požar se je pojavil na zadnjem delu velikega poslopja ter je hitro zavzel katastrofalno obliko. Gospodarsko poslopje je bilo v nekaj minutah zavito v plamene, ki so se prijeli tudi stanovanjske hiše. Na mesto požara so prihiteli prvi domači radvanjski gasilci, kmalu potem se je pojavila razvanjska četa s svojo motorko, nato je prišla pomoč iz Maribora in iz Studencev. Z združenimi močmi so gasilci naskočili požar ter se jim je v trdem boju posrečilo, da so ga omejili. Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje popolnoma, da je ostalo samo ogorelo zidovje, na hiši pa je uničil polovico strehe. Zgoreli so tudi vsi letošnji pridelki in vse orodje z vozovi vred. Škodo cenijo na 60.000 din. Sprva so sumili, da je zažgal kak brezdomec, ki je prenočeval na skednju in je vrgel ogorek cigarete v seno. Tekom popoldneva pa je energična orožniška preiskava spravila na dan, da je zanetil požar 15-letni Jože Podgoršek. Fant je bil od 5. julija do 12. avgusta za pastirja pri posestniku Eisnerju, ker pa je izgubil nagobčnik za kravo, ga je posestnik odpustil, obenem pa mu je odtegnil za izgubo nagobčnika 10 din od plače. Fant je potem zahteval, da mu mora posestnik plačati hlače, ki mu jih je krava požrla, ker pa tudi s tem ni uspel, je iz maščevanja zanetil požar.

Za poglobitev ljubljanskega kolodvora

Dopoldne ob enajstih je bila na magistratu seja propagandnega odseka akcijskega odbora za poglobitev ljubljanskega kolodvora. Sejo je v odsotnosti predsednika odseka dr. Steleta vodil podpredsednik dr. Korun.

Na tej seji je bilo med drugim sklenjeno, da se bo pripravilo posebno obširno in temeljito predavanje o potrebi in važnosti poglobitve kolodvora in proge skozi mesto. To predavanje bo na razpolago vsem društvom, ki naj bi svoje člane zainteresirala za poglobitev. Tako se bo polagoma vsak Ljubljančan zavedal dolžnosti do tega vprašanja, ki bo po ugodni rešitvi enako v korist celi Ljubljani in njenim prebivalcem. Posebno predavanje bo prirejeno za občinske svetnike.

Dalje je bilo sklenjeno, da se sprejme propagandni letak, ki ga je po naročilu odseka narisal g. akademični slikar prof. Vavpotič. Ta letak nazorno kaže, kako sedanja železnica kakor težka veriga ovira razvoj Ljubljane proti severu. Letak bo nosil napis «Nepoglobljena proga onemogoča razvoj Ljubljane«, spodaj pa bo povdarjen klic: »Vsi v boj za poglobitev železnice!« Letak bo v 5000 izvodih ter bo plakatiran po vsej Ljubljani za časa velesejma ter tudi po vseh večjih krajih Slovenije.

Odsek bo kupil od turistovskega kluba »Skale« posebne filmske aparate, s katerimi se bodo filmali in javnosti na učinkovit način pokazali vsi nedostatki sedanjega kolodvora in proge skozi Ljubljano, ki povsod napravlja ovire in težkoče, povzroča pa tudi ponovne nesreče na območju železniškega omrežja v Ljubljani.

Na seji je bil tudi obravnavan članek v nedeljskem »Jutru«, za katerega so vsi navzočni ugotovili, da pomeni pljunek v domačo skledo. Tak način pisanja o ljubljanskem železniškem vprašanju naj se na vsak način onemogoči. Članek »Jutra« je pisan očitno proti interesom Ljubljane, navaja pa tudi očitne nepravilnosti, ko govori glede stroškov samo o tekočih dohodkih, ki pa tudi mi vemo o njih, da iz njih ne bo mogoče zgraditi novega kolodvora v Ljubljani in poglobiti proge skozi Ljubljano. Ljubljana upravičeno zahteva v ta namen izrednih kreditov, ki se po tolikih letih morajo nekje najti. Država je v vseh 20 letih v Ljubljani in okolici potrošila jedva 70 milijonov din. Ta neenakopravnost se mora nekega dne nehati, naš denar sleherno leto le odhaja od nas, pa je skrajni čas, da se tudi Ljubljani in Sloveniji po pravici da toliko, kolikor ji gre in kolikor po svojih potrebah in v interesu države same tudi zasluži.

Razburljiv dogodek

Golnik, 23. avgusta.

Mirna vas Senično, ki leži kakih 15 minut od zdravilišča Golnik v smeri proti Tržiču, je doživela danes dopoldne razburljiv dogodek.

V hiši št. 10 so se odrasli zgodaj odpravili na polje, doma pa so ostali otroci. Kaj se je nato doma godilo, ni ugotovljeno. Kmalu je prihitel na polje neki vaščan in povedal gospodarju, da je njegova 10 letna hčerka težko telesno poškodovana. Ko je gospodar takoj nato pritekel domov, je tam že našel nekaj vaščanov, ki so hoteli pomagati ubogemu otroku. Nekdo od domačih je medtem že odhitel v zdravilišče Golnik prosit zdravniške pomoči. Z Golnika se je takoj odpeljal asistent dr. Furlan, ki je na otroku ugotovil precejšnjo rano na hrbtu. Asistent je nato odpeljal 10 letno deklico v sanatorij, kjer ji je zašil rano ter jo rentgenološko preiskal. Pri preiskavi je ugotovil, da je dobil otrok ubodljaj v hrbet z ostrim predmetom, ki pa se je k sreči ujel v rebro, tako da ne sega v prsno duplino. Kako je nesreča nastala, še niso ugotovili. V vasi, ki že leta in leta živi brez posebnih dogodkov, je nastalo razburjenje. Nesrečo si razlagajo na več načinov. Nekateri pravijo, da je otrok padel na koso, dočim trdijo drugi, da ga je poškodoval kak otrok. Verjetno pa je, da ne bo držala ne ena ne druga domneva, ker je rana takega značaja in take oblike, da je bilo dekletce ubodeno z nožem ne pa s koso. Dogodek, o katerem je uvedena preiskava, utegne imeti prav skrivnostno ozadje.

Radovljica

Nova maša. V nedeljo, dne 22. t. m. je v farni cerkvi opravil svojo prvo sveto mašo tukajšnji rojak, jezuit Franjo Mrak, ki je po 12-letnih študijah v samostanu stopil pred oltar. V lepo okrašeni cerkvi je svečano opravil prvo sv. mašo v zboru 11 duhovnikov, med katerimi so bili njegovi rojaki: stric, kanonik Matija Mrak iz Stare Loke, duh. svetnik V. Meršolj iz Reteč, kaplan Boris Koman iz Brezovice ter dekan Fatur in kaplan Kunstelj iz Radovljice ter več njegovih duhovnih prijateljev. Novomašniku je govoril njegov duhovni sobrat p. Pate iz Ljubljane, ki je v prelepem govoru opisal slavljenčevo pot preko dijaških let, vojaštva in koroškega prostovoljstva v akademsko življenje ter prestop z univerze v samostan. Tri matere so ga vodile v to, kar je danes: rodna mati, Mati Marija in mati — družba Jezusova. Njegove besede, zlasti ko je govoril o ranjkih roditeljih, so ganile vse farane, ki so med govorom sprejeli novomašniški blagoslov. Lepo gesto je napravil g. novomašnik, da je svoj novomašniški »ofer« daroval za letošnje oškodovance po toči. Po maši so novomašniku pripravili njegovi trije bratje in sestre ter najbližji sorodniki in prijatelji slavnostno kosilo, pri katerem so bile izgovorjene prisrčne napitnice in čestitke. Veselo je prepeval tukajšnji cerkveni zbor pod vodstvom organista g. Mihelčiča, ki je tudi med sveto mašo odlično izvršil svojo nalogo. Zvečer ob 7 so bile litanije pri podružnici v Lancovem, iz katere se je razvila zadostilna procesija s prižganimi svečami k navopostavljenemu evharističnemu križu, ki ga je blagoslovil g. novomašnik. Tako so Radovljičani zadostili za veliko oskrumbo, ki so jo zagrešili tisti njihovi someščani, ki jim niti križ ni več svet. Nedelja je bila tako za Radovljico praznik, kakor že davno ni bil. G. novomašniku pa, ki si je izbral geslo »po milosti božji sem postal to, kar sem«, želimo v Gospodovem vinogradu obilnega blagoslova in uspeha.

Udeležite se velikega

prosvetnega tabora v Ptuju

dne 19. septembra 1937

Polzela

Le malo glasov je čuti iz Polzele, lepe župnije sredi Savinjske doline, kjer živijo res dobri ljudje tam pod prijazno Goro Oljko. Prav malokdaj se oglasi kdo od tukaj. Ljudje živijo mirno in zadovojlno v svojem delu, v svojih skrbeh, ob nedeljah jih združujeta cerkev in Prosvetni dom. Brez posebnih dogodkov teče življenje, le večje prireditve, ki pri nas res dobro uspejo, nudijo dokaj izpremembe in veselja. Preteklo sredo zvečer pa je doživela naša župnija lep večer. Prav na tiho smo se že dlje časa pripravljali za ta večer, ko smo hoteli počastiti g. župnika Pirca, ki je obhajal v četrtek, 19. avgusta, 20 letnico mašništva. Vedeli smo namreč, da če bi vedel za našo namero, bi se prav gotovo umaknil. Omenjeni večer pa ga je nenadoma zdramilo iz večerne molitve streljanje topičev in umetni ogenj, ki so ga metali naši fantje; pod oknom pa je videl zbrano skoraj vso čredo svojih ovčic. Ko je zapel pevski zbor lepo pesem, je spoznal, da mora med nje in se jim zahvaliti za njih pozornost. Čim se je pojavil, je vprav utihnila pesem in pred njega je stopil predsednik Prosvetnega društva g. Tavčar Matevž in mu prisrčno čestital k jubileju. Za njim ga je pozdravil župan g. Turnšek Pongrac v imenu vse občine, temu pa so sledili še zastopniki raznih društev in tudi posamezniki in mu prisrčno stiskali roko. Končno je zapel še moški zbor. Preden se je razšla navdušena množica ljudi, vesela, da je tako presenetila svojega skupnega očeta, se je vsem prisrčno zahvalil g. jubilant.

Sport

Plavalno-vaditeljski tečaj zaključen

Včeraj ob 4 popoldne so bila v prvem nadstropju »Emone« razdeljena udeležencem vaditeljskega tečaja potrdila o udeležbi na tečaju in o vaditeljski usposobljenosti. Med prisotnimi smo opazili več naših znanih športnih delavcev, ki so z nasveti in s predavanji podprli tečaj: tako g. dr. Ernesta Mayerja, g. ing. Bloudka, g. Joso Gorca in druge. Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je poslalo na izpite svojega posebnega odposlanca, gosp. prof. Draga Ulago. Sestanek je otvoril vodja plavalne šole primarij g. dr. Ernest Mayer. V svojem nagovoru je poudaril, da je bil pri nas s šolo in s tem tečajem prebit led. Opozarja na važnost plavalnega športa in podčrtava pravilnost stremljenja, da bi se ta plemeniti in zdravi šport ponesel med čim širše ljudske množice. Plavalna šola, katere iniciator je SK Ilirija, se je te naloge lotila z velikim uspehom. Že v kratkem času svojega obstoja lahko pokaže že lepe uspehe. Posebno pozornost je posvetila vzgoji mladine. V okviru šole je bil prirejen tudi plavalno-vaditeljski tečaj, ki je trajal od 16. do 23. avgusta. G. dr. Mayer se je zahvalil prireditelju in delavcem, posebno SK Iliriji, ki je dala pobudo, dalje banski upravi, ki je prizadevanja ves čas spremljala z razumevanjem in nakazala poleg moralne tudi gmotno podporo. Prav posebno pa še ministrstvu za telesno vzgojo naroda, ki je prevzelo pokroviteljstvo nad tečajem in ki je bilo določilo, da se plavalna šola ustanovi v Ljubljani. Nadalje je g. dr. Mayer razglasil rezultat dopoldanskih izpitov: od tečajnikov sta dva izstopila, 10 jih je komisija spoznala sposobnim za vaditelje, dva pa sta dobila potrdilo, da sta se udeležila tečaja. Nato je razdelil tečajnikom potrdila. Nato se je še enkrat zahvalil vsem gospodom, ki so sodelovali na tečaju s predavanji ter vodji tečaja, diplomiranemu pravniku g. Bronislavu Škabernetu. Nato je povzel besedo g. ing. Stanko Bloudek, ki je vse udeležence in predavatelje pozdravil v imenu SK Ilirije. Podčrtal je prepričanje, da bodo način športnega dela, kot si ga je bil nadel SK Ilirija, postopoma prevzela tudi vsa druga žarišča plavalnega športa v državi. Nato je spregovoril delegat ministrstva za telesno vzgojo naroda, g. prof. Drago Ulaga. Zahvalil se je iniciatorjem tečaja, predavateljem in udeležencem. Ugotovil je, da so bila predavanja zasnovana tako, da so tečajnikom, med katerimi je bilo nekaj prav znanih imen, mogla poglobiti znanje v visoki meri. Nato je g. dr. Ernest Mayer zaključil sestanek, ki je pokazal, da so — če kje — v dravski banovini delavci, ki športno delo jemljejo resno, stvarno in vztrajno.

Znano je, da je bila na iniciativo SK Ilirije, ki ima moderen plavalni bazen in je hkratu tudi najboljši plavalni klub v državi, ustanovljena v Ljubljani plavalna šola. Pred dvemi leti zasnovani načrt g. Skaberneta je dobil v okviru te šole svojo realizacijo. V dneh od 16. do 23. avgusta je bil namreč prirejen plavalno-vaditeljski tečaj. Vodstvo je prevzel g. Bronislav Skaberne. Namen tečaja je bil vzgojitev pripravnih delavcev, ki bi tudi drugod po državi razvili plavalni šport tako, kot je razvit pri nas med širokimi plastmi naroda. Udeležba je bila prav razveseljiva; tečajniki so prišli skoro iz vse države, zlasti še iz Dalmacije. Predavatelji so bili sledeči gospodje: dr. Bogdan Brecelj, dr. Novak Fr., dr. Krušič Valter, dr. Bradač Fran ml., Kramaršič Božo, Kordelič Srečko, Gorec Joso, Prezelj Boris, Senjanovič Ante, Vilfan Draško, Skaberne Bronislav. Izpitni komisiji je načeloval g. dr. Ernest Mayer, izpraševalci pa so bili: dr. Krušič Valter, Gorec Joso, Kramaršič Božo, Kordelič Srečko, Prezelj Boris, Skaberne Bronislav. Prisostvovala sta: zastopnik ministrstva za telesno vzgojo naroda g. profesor Drago Ulaga in banovinski referent za obvezno telesno vzgojo g. Lenart Adolf. Prireditelji so pohvalili disciplino in vestnost tečajnikov, ki so se predavanj udeleževali z vzorno marljivostjo. Dnevno so bili zaposleni po 7 ur, 3 ure dopoldne in 4 ure popoldne. Vestnost pri obiskovanju tečaja se je pokazala — kar so izpraševalci posebno podčrtali — zlasti pri izpitih. Interesantno je bilo predavanje g. Senjanoviča iz Splita, ki je govoril o svojih lastnih tehničnih izkustvih — in diskusija, ki se je nato razvila med njim in med našim Vilfanom.

Plavalno-vaditeljski tečaj je vnovič potrdil sposobnost naše plavalne šole in pokazal, da se v tej šoli resno in odgovorno dela. Sadovi tega dela se bodo kmalu pokazali tudi tam, odkoder nam lete pod noge rajši polena, kakor prijazne in dobro mišljene besede.

SK Kamnik — zmagovalec brzoturnirja

Kamnik, 23. avgusta.

Nogometni brzoturnir med štirimi klubi kamniškega okraja za prehodni pokal kamniške občine je v nedeljo privabil na igrišče SK Kamnika lepo število občinstva, ki je napeto sledilo poteku igre. Lani je občinska uprava v stremljenju za propagando nogometnega športa poklonila lep prehodni pokal in s tem poudarila svojo naklonjenost našim športnikom. Lanski zmagovalec turnirja je bil SK Domžale, ki pa je moral letos braniti pokal v nekoliko oslabljeni postavi. Rezultati tekem 2 krat 15 minut so bili naslednji:

SK Kamnik : SK Mengeš 2:2 (0:1). Igra je bila zelo živahna in vseskozi napeta ter je kljub podaljšku ostala neodločena. Zaradi strogo odmerjenega časa sta obe moštvi napravili vse. Hitre kombinacije in ostri napadi so si sledili v naglem tempu. Kamničanom je manjkal izvrstni igralec Tone Rozman, ki se je pred kratkim smrtno ponesrečil v planinah (športniki bi lahko počastili njegov spomin z enominutnim molkom). Žreb je bil naklonjen Kamničanom, ki so s tem prišli v finale. Po poteku igre so to tudi zaslužili. Neodločena je ostala tudi druga tekma:

SK Disk : SK Domžale 0:0. Igra je le parkrat krenila iz dolgočasne mlačnosti in je kljub podaljšku ostala brez gola. Za oko je imel Disk več od igre. Domžale so nastopile samo z 10 igralci. Za zmagovalca so se morali spet zateči k žrebu, ki je odločil v korist Disku. Glavna tekma se je končala z zmago Kamnika.

SK Kamnik : SK Disk 2:1 (1:1). Ta igra je bila spet živahna kakor prva z Mengšem. Kamničani so se pokazali v zelo dobri luči čeprav so bili Diskovci v začetku v premoči. Vodstvo so dosegli Kamničani po lepem strelu Kovačiča, v zadnji minuti pa je Disk izenačil. V podaljšku so Kamničani izvedli par ostrih napadov in šele tik pred koncem je Drago Vidmar iz prostega strela dosegel zmagonosni gol. Obe moštvi sta si bila enakovredna nasprotnika. Kamnik se ima za svojo zmago v nemajhni meri zahvaliti izvrstno razpoloženemu vratarju Krvini, ki je igral kakor v svojih najboljših dneh pri Iliriji. Zelo koristno igro je pokazal Pepe Rozman. Zmaga Kamnika je zaslužena, posebno ker je Kamnik na koncu po izključitvi Hermana igral z 10 igralci. Sodnik g. Pečar iz Ljubljane je bil zelo dober. Po tekmi je župan g. Stergar izročil zmagovitemu moštvu SK Kamnika lep pokal mestne občine in izrazil igralcem vseh štirih klubov priznanje nad lepo in res športno igro.

Pokalni brzoturnir SK Korotana

Preteklo nedeljo bi se moral odigrati na novem igrišču SK Korotana pokalni brzoturnir, ki pa je zaradi slabega vremena bil preložen. Odigral se bo nepreklicno ob vsakem vremenu v nedeljo, 29. t. m., ob 15. Sodelovala bodo moštva klubov: Grafike, Ljubljane, Jadrana in Korotana.

Mariborski šport

Nova razdelitev klubov za tekmovanje v podzveznem I. razredu je končala težki boj med SK Muro, Murska Sobota, in SK Gradjanskim, Čakovec, ker sta oba napredovala v prvi razred mariborske skupine. Sigurno bo tekmovanje s sodelovanjem obeh ambicioznih in zelo napredujočih klubov prineslo precej živahnosti in negotovosti končnega izida. Tako Mura, kakor tudi Gradjanski sicer nista kandidata za prva mesta, bosta pa nedvomno vsaj na svojem terenu odnesla marsikatero dragoceno točko ostalim klubom. Ostali klubi tudi upajo, da bo letos finančni uspeh tekmovanja boljši kot lansko leto. Za Mursko Soboto je znano, da ima navdušeno športno občinstvo, ki le včasih preveč živahno pri tekmah navija za svoje, kar velja tudi za Čakovčane. Oba nova člana I. razreda pa se morata zavedati, da je predpogoj za njihov uspeh tudi red in športna disciplina na igrišču, ter morata iz tega razloga že v začetku tekmovanja energično nastopiti. Isto pa velja razumljivo tudi za ostale klube. V vseh taborih nestrpno pričakujejo rezultat žrebanja. Drugi razred, ki obsega zaenkrat samo štiri klube, bo, če se ne včlani v zadnjem trenutku še kak nov klub, hitro zaključil tekmovanje. Visoki favorit za prvaka je SK Lendava.

Čudno je, da podeželska društva, ki že dolgo in zelo uspešno gojijo nogomet (Poljčane, Slovenska Bistrica, Konjice) še vedno ne zaprosijo za včlanjenje v JNZ. Treba bo poiskati poti, da se tudi ta privabijo ter da se jim omogoči tekmovanje in s tem uspešnejši razvoj in napredek. Dolžnost LNP bi bila, da se za to zadevo nujno pobriga.

Nagrade k nedeljskim dirkališčnim dirkam kolesarjev so razen krasnega prehodnega pokala mestne občine ljubljanske iz leta 1933, ki je v izložbi tvrdke Jax in sin (zraven kavarne »Evropa«), katere je prireditelju poklonil g. Adolf Führ, zastopnik tovarne »Diamant-Werke«.

Za zgradbo zavetišča na Podih

Kamnik, 23. avgusta.

Največji sovražnik turistu v planinah je brez dvoma megla, saj gre n. pr. samo v Kamniških planinah večji del smrtnih žrtev v zadnjih letih na njen račun. Lani se je na poti z Mokrice smrtno ponesrečil v megli kamniški dijak Vavpotič, kmalu za njim pa akademika Janša in Mikič, ko sta hotela z Mlinarskega sedla po najkrajši poti v dolino Kamniške Bistrice, pa sta v neprodirni megli zašla in strmoglavila čez skalno steno.

Strašna nesreča obeh mladeničev je spet pokazala, kako potrebno bi bilo planinsko zavetišče na Podih, ki ga kamniški planinci propagirajo že več let. Predlog je že lani osvojila tudi naša vrhovna planinska inštanca, zato bo zdaj načrt prav gotovo izveden, kakor hitro bo zbrana potrebna vsota za kritje stroškov. Ker zaenkrat ni na razpolago nobenega znatnejšega kredita, bo kamniška podružnica SPD organizirala 5. septembra v Kamniški Bistrici velik planinski praznik, čigar čisti dobiček bo namenjen za zgradbo zavetišča.

Planinsko zavetišče na Podih je pri današnjem velikem posetu Kamniških planin nadvse potrebno in prav čudno je, da se akcija že prej ni pospešila. Podi ležijo vprav sredi poti med Kokrškim in Kamniškim sedlom in veljajo za nekakšno vremensko kuhinjo Kamniških planin. Tam okrog je namreč vreme najmanj stanovitno in pogosto se pripeti, da se v jasnem dnevu naenkrat pripodi po Podih gosta megla, ki je neredko združena tudi s ploho in nevihto. Turist, ki ga tak nagel vremenski preobrat zasači na poti, se naenkrat znajde v težkem položaju, ker ima še dolgo pot pred seboj, bodisi do Kokrškega ali do Kamniškega sedla. Zateči se ne more nikamor, nadaljevati pot v gosti megli pa je tudi nevarno, posebno za one, ki ne poznajo dobro poti. Kreniti s poti in poizkušati priti v dolino pa bi pomenilo toliko, kot podati se v smrtno nevarnost, kakor nam kaže vzgled Janše in Mikiča.

Z zgradbo zavetišča na Podih pa bi bile vse te nevšečnosti odstranjene in pot med Kokrškim in Kamniškim sedlom bi postala privlačnejša v naših turistovskih krogih. Zavetišče bi bilo zgrajeno iz kamenja ali pa enostavno iz pločevine, v njem pa bi lahko našla streho v slučaju potrebe družba do 10 turistov, v sili pa še več. Računajo, da bi stroški v nobenem slučaju ne presegli vsote 16.000 din.

Akcija za zgradbo tega potrebnega zavetišča zasluži vso podporo naše turistovske javnosti, zato pričakujemo, da si bodo planinci že zdaj rezervirali nedeljo 5. septembra za izlet v Kamniško Bistrico na planinski praznik, ki bo največji od otvoritve bistriškega doma. Združen bo tudi s sestankom naših in avstrijskih planincev, ki bodo prišli deloma z avtobusom preko Jezerskega in čez Kamnik v Bistrico, deloma pa čez Grintovec, kjer jih bodo počakali naši planinci in spremili v dolino. Ob 11 bo v bistriški kapelici služba božja, potem pa zborovanje in planinsko rajanje, pri katerem bo sodelovala godba in pevski zbor.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 24. avgusta: 12 Moški zbori (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Operetna glasba (Radijski orkester) — 14 Vreme, borza — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Lov na dvoru Duklje in Zete (dr. Milan Hercog) — 19.50 Nekaj češke plesne glasbe (plošče) — 20.10 Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt (g. Rudolf Smersu) — 20.30 Klavirski koncert Hansa Priegnitz-a (Berlin) — 21. 30 Sramli igrajo (plošče) — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vesela glasba (Radijski orkester).

Drugi programi:

Torek, 24. avgusta: Belgrad: 20 Simfonični konc. — *Zagreb:* 20 Vokalni koncert, 20.15 Igra, 21.15 Vokalni koncert, 21.30 Pihala — *Dunaj:* 19.05 Opera »Kavalir z rožo« (iz Solnograda), 22.55 Plesna glasba — *Budimpešta:* 19 Solnograd, 22.50 Jazz, 23.30 Ciganska glasba — *Trst-Milan:* 17.15 Pianino, 19 Solnograd, 21 Igra, 22.15 Pestra glasba — *Rim-Bari:* 21 Igra, nato plesna glasba — *Praga:* 20.05 Orkestralni koncert, 21.25 Kvartet — *Varšava:* 19.15 Beethovnove simfonije, 20.05 Pester koncert, 21.05 Filmska glasba, 22 Pianino, 22.30 Poljske in italijanske pesmi — *Berlin:* 20.10 Vojaška godba, 21 Berlinski filharmoniki — *Lipsko:* 19.10 Pesmi večer — *Köln:* 20.10 Solistični koncert, 21 Mozart-Weber — *Monakovo:* 20.15 En dan na planinah — *Beromünster-Strassbourg:* 19.05 Solnograd.

Belgrajska kratkovalovna postaja prenaša 24. avgusta iz Kamnika: ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20 v nemškem, ob 20.15 v italijanskem, ob 21.20 v francoskem jeziku, od 21.45 do 22.30 glasbena reportaža iz Kamnika (pevski zbor »Lira«).

TEL. 21-24 **MATICA**

Samo še danes!
Razkošna opereta s temperamentno Mariko Rökk
Duet
(Und du mein Schatz fährst mit)
Partner Hans Söhnker

TEL. 27-30 **SLOGA**

Velika Joh. Straussova opereta
Nesmrtne melodije
Marija Paudler, Lizzi Holzschuh, Leo Slezak

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Stenografistinja

išče nameščenje. Zaposlila bi se ev. pol dneva z otroci ali kaj sličnega. — Vprašanja pod »Njemačka korespondencija« na Publicitas, Belgrad poštni predal 60. (a)

Prodajalka

mlajša moč, poštena in zanesljiva ter izurjena v trgovini mešane stroke, želi premeniti sedanje mesto. Nastop po dogovoru. Cenj. ponudbe upr. »Slov.« pod »Poštena« št. 13.411. (a)

Službo dobe

Hlapca

h konju iščem. — Černe, Kolodvorska 17. (b)

Ključavničar, pomočnika

za stavbna dela, z najmanj 2 leto pomočniško dobo, sprejmem takoj. — Rud. Florjančič, ključavničarstvo, Kranj. (b)

Mesarskega pomočnika

začetnika sprejmem takoj. Marija Sfiligoj, št. Ilj v Slov. gor. Reflektanti se naj predstavijo na lastne stroške. (b)

Prodamo

Elektromotor

24 HP, vrtilni tok, 380 V, prodam. Oblak G., Logatec. (l)

Prodam

dobro ohranjeno špecerijsko stelažo in pult, zaradi pomanjkanja prostora po nizki ceni. Roza Snoj, Ježica 56. (l)

Tekače (tepihe)

največjo izbiro, meter od 15 din naprej nudi nova trgovina Goričar, Sv. Petra cesta 30. (l)

Najboljši trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Kupimo

Žično vzpenjačo

manjše vrste z okrog 800 metrov žične napeljave, rabljeno, v prostem sestavu z vsemi pritiklinami, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na upr. »Slov.« pod »Vzpenjača« št. 13.420. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Denar

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA
MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovčuje
HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic,
kupuje
vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 37-52.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje
vnovčim
najkulantneje po najvišji ceni
takoj v gotovini
AL. PLANINŠEK, LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14, telefon 25-10.

Širite »Slovenca«!

Hranilne vloge

Prve hrvatske štedionice, večje zneske vnovči po najvišji ceni, izplačilo takoj v gotovini. Trg. ag. bančnih poslov Alojzij PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova 14/I, telefon 35-10. (d)

Posestva

Dvodružinsko vilo

novo, prodam za 95.000 din. Vprašati v gostilni Žoher, Tržaška cesta 3, Maribor. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno naobražen posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p

Stanovanja

Trisobno stanovanje

takoj oddam. Sv. Jakoba trg št. 8. (č)

SOBE

Opremljeno sobico

oddam. Sv. Petra c. 52 s

Vnajem

ODDAJO:

Gostilna s kegljiščem

sredina mesta, se zaradi družinskih razmer takoj odda. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 13.399

Dijaki

Dijake

sprejme učiteljska rodbina. Nova hiša, vrt, kopalnica, strogo nadzorstvo. Ponudbe upr. »Sl.« v Mariboru pod »Učitelj«

Dijakinjo

sprejmem v centru, klavir, ev. pomoč pri francoščini in nemščini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.398. (D)

Dva dijaka (dijakinji)

sprejme na stanovanje verna učiteljica v pokoju. Naslov v upravi »Slov.« Maribor, št. 1.440. (D)

Živali

Nemška ovčarka

z rodovnikom, stara 3 leta, dobra čuvajka se proda. Poizve se v podružnici »Slov.«, Jesenice, (j)

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

OD 29. AVGUSTA DO 2. SEPTEMBRA

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana, Tyrševa 33. — Tel. 27-62 in

Jos. Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25. — Tel. 20-97.

Razno

Solidno gospodično

sprejmem na hrano in stanovanje, sredi mesta. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.432. (r)

Avtopodjetje

iščemo, za redni prevoz delavcev v tovarno, tri vožnje dnevno z 30 osebami v obe smeri. Pojasnila pri A. Čufer, Jesenice. (r)

Listnica

Najditelja, moje v petek v Ljubljani izgubljene listnice, prosim, da si obdrži polovico denarja — drugo polovico, dalje tri srečke, ki so že preklicane, recept in druge listine, naj pa pošlje na naslov: V. Baebler, Ptuj, brez navedbe svojega lastnega imena. (r)

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Ko sta se sprijaznila z mislijo, da je Peter zaostal nekje daleč za njima, sta Nande in Jožek nadaljevala pot sama.

Hodila sta nekaj minut skozi temen gozd in iskala primernega zavetja, kjer bi prenočila. Nenadoma sta zagledala pred seboj staro oglarsko kočo. Previdno sta se ji približala in pogledala skozi odprto okno v notranjščino. V koči ni bilo žive duše.

»Tukajle se bova imenitno naspala!« je ves vesel vzkliknil Nande in odprl vrata.

Zahvala

Ob prebridki izgubi, ki nas je zadela ob smrti našega papana, gospoda

ERKER FRANCA

šolskega upravitelja v pokoju

se najiskrenejše zahvaljujemo čč. duhovščini, vsem darovalcem vencev in šopkov in vsem onim, ki so nam izrekli pismeno ali ustno sožalje. Enako se globoko zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na zadnji poti.

Bog plačaj in povrni!

Ljubljana, 24. avgusta 1937.

Žalujoči ostali

✚

Mogočnemu se je dopadlo, da je našo ljubljeno mamico, oz. staro mamico, taščo in teto, gospo

WEILER ANASTAZIJO

bivšo babico

po dolgi mučni, s potrpljenjem prenašani bolezni v 70. letu starosti odpoklical v večnost.

Zemeljski ostanki blagopokojne se bodo v sredo, 25. avg. 1937, ob 16 pop. v mrtvašnici mestnega pokopališča v Pobrežju slovesno blagoslovili in na to k večnemu počitku položili v rodbinsko grobnico na frančiškanskem pokopališču.

Sv. maša zadušnica bo v četrtek, dne 26. avgusta 1937 ob 7 zjutraj darovana v mestni in stolni župnijski cerkvi.

Maribor, dne 23. avgusta 1937.

Globoko žalujoča rodbina Weiler.

✚

Umrl nam je naš dobri soprog, oče, stari oče, gospod

Franc Avbelj

v 71 letu starosti, previden s svetimi zakramenti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 24. avgusta, ob 4 popoldne iz mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 23. avgusta 1937.

Žalujoči ostali.

✚

DANES JE UMRL NAŠ OČE

Anton Dolenc

V SREDO OB OSMIH ZJUTRAJ GA SPREMIMO NA BOŽJO NJIVO NA IG

IG, 23. AVGUSTA 1937

Dolenčevi

✚

Po dolgi, mučni bolezni nas je zapustila, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, gospa

Julijana Zemljič, roj. Ploh

vdova železniškega uslužbenca

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v sredo, dne 25. avgusta 1937, ob pol 5 pop. iz hiše žalosti Celovška cesta 62, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 23. avgusta 1937.

Žalujoči ostali

Agnes Günther: 72

Dušica - Rožamarija

Žalostna mladostna doba za njegovo hčer! Toda še žalostneje za njega samega, ker se mora za vedno od nje ločiti! Imel je imenitne ponosne načrte, pa bil si je v svesti, da Rožamarije ne bo mogel k ničemer prisiliti. Ona zgodba o dušah, ki sta se srečali, katerih niti telesna ločitev ne loči. ... Duša je poletela v tuje dežele, da poišče drugo in našla jo je... Telo je imel v svoji oblasti, duše nikdar! Ta mu je pobegnila ter se podala na pot. Lahko bi se zgodilo, da bi ne našla več poti nazaj! Postati bi moral ječar Rožamarije, če bi jo hotel siloma zadrževati.

Razen tega je vplivalo na Rožamarijo še življenje v tem toplem in lahkem ozračju, kjer se vidi marsikaj v drugi luči. Nikdar ni toliko časa sam z njo živel! Huda skrb za njeno življenje je tudi pretresala njegovo srce. — Ako mu je že odločeno, da mora z njim njegov rod izumreti in njegovo ime ugasniti, naj vendar še njegov zadnji potomec uživa nekoliko sreče! Pri tem ga je osrečevala zamisel, da pripravlja s tem tudi sam sebi nekoliko sreče in veselja, morda celo kotiček, kamor se bo mogel zateči iz ledenega ozračja svojega nesrečnega zakona. —

Imel je pa tudi hude ure, ko se je trdo boril s svojim ponosom in v katerih ga je skrbelo in bolelo Harrovo životarjenje. — Razmišljal je pa tudi o zlobnih jezikih, ki se ga bodo lotili. Mislil je na sebi enake, ki se mu bodo rogali in posmehovali, češ, da je radovoljno dal svojo hčer siromaku. Toda v ljubki bližini Rožamarije je vse te predsodke premagal! Bil je oddaljen od svoje navadne okolice in od svojega običajnega dela. In vse to je blagodejno vplivalo nanj, kot izpreminja človeka tudi čisti gorski zrak. Zdaj pa se je vselil v njegovo dušo blag mir in niti brzojavka, ki mu je obširno javila za naslednje jutro prihod kneginje, ga ni več mogla vznemiriti. —

Nekaj je moralo njegovo soprogo v Berlinu ozlovoljiti, da je nenadoma sklenila, obrniti temu velemestu hrbet ter se podati za njim v riviero, da nadaljuje tam svoj dnevni boj z dolgočasjem. Pri tem se je lahko sklicevala na svojo željo, da hoče videti svojega soproga in na dolžnost, da obišče svojo bolno hčer, kateri se že obrača na bolje. — Toda knez čita iz brzojavke vse kaj drugega in dobro je, da se je usoda Rožamarije že odločila! —

—:—

Grofa Thorsteina je objela sreča! Tako tuje, tako čudno mu je pri duši, da si komaj upa dotakniti se Rožamarijine bele roke ter zreti v njene zasanjane oči. Zelo bleda je postala. Harro pozna njeno nežno dušo kot nihče drug in tudi mu ni neznano kako hiro premore veselje to ubogo, nerazvajeno srce. Zato se odloči za odhod, preden jo premaga radost. Brž poljubi njeno belo hladno ročico ter ji ljubeznivo prišepne »Do jutri!« —

Ves zasanjan stopa Harro v zvezdnato noč. Dol k morju ga vleče. Nad njim se raduje milijon svetlih zvezdic in lahen morski dih ga objame, ko koraka vzdolž obale. Gore in palmovi gaji so zaviti v temo in le tu pa tam se zasveti kakšna lučka v daljavi.

Ta nenadni preokret v njegovem življenju ga je popolnoma prevzel! Vse je tako slično snu, vse je še tako pravljično! —

Harro ne razmišlja o zunanjosti Rožamarije, ne o njenem odličnem stanu ne o njenem premoženju. Straši ga le neprijetna misel, da bodo ves brauneški ceremoniel prenesli v njegov mirni dom. — Mar ni to neizrečeno veliko čudo pomladne noči, da se je ravno njemu, bedastemu Thorsteincu, razvalinskemu grofu, sreča toli nasmehnila? In o tem izprašuje svoje razburkano srce v samotni noči, na obali tujega morja...

Duša, moja stara duša, ali si res to ti sama? Ti, ki si tako dolgo v osamljenosti gladovala? Nad teboj torej se je razlil ves blagoslov katerega bi niti v najdrznejših sanjah ne smela pričakovati. Tebi je odločeno, da uživaš odslej vse najboljše, kar more nuditi življenje! Tebe naj bi osrečavala umetnost, tebi naj vstane nov dom, v katerem bo vladala najmilejša žena na svetu, ki te bo dnevno zapredla s svojimi nežnimi rokami v zlate niti tvoje sreče!

Čemu vse to izključno tebi? — Zadostovalo bi za tri gladujoče duše! In nobena bi se ne mogla pritoževati, da je bila slabo obdarovana! —

In Harrova duša se podvigne v nebeške višave, svetlim lučkam naproti, tja kamor vselej vleče zemeljskega otroka, ko se spomni svoje stalne, večne sreče.

Oh, ko bi mogel zdaj pokazati svojo hvaležnost, ko bi mogel sprejeti svojo srečo iz očetove roke ter se skloniti pred njo! Kot bebec stojim tu, ki jemlje in sprejema vse, ker so mu dali prednost pred tisočerimi in tisočerimi!

Toda tuje in neprijazno zro vse te množice nanj. Kaj naj pomenja ena sama človeška duša Onemu, ki vlada nad vsemi sonci in zvezdami? — V tem hrušču in trušču se morajo vsi ti vzdihljaji, vse te tožbe in prošnje le nejasno in nerazločno slišati! — Kako bi smela ena sama duša upati, da bo prekričala milijon drugih? —

V tem trenutku se spomni nečesa, kar je bilo domala že izbrisano iz njegovega spomina. Pred svojimi očmi vidi sliko iz nekega starega sv. pisma nekdanjega thorsteinskega gradu. To je ponočna borba duše pred tisočero leti, v kateri se pojavlja ista prošnja, kot se poraja nocoj v njegovi: ‚Ne izpustim te, preden mi ne blagosloviš!' — Povsod čita te besede. Prinašajo mu jih temni, le medlo razsvetljeni valovi, zapisane so v nebeških svetovih! Ne izpustim te, dokler me ne blagosloviš! —

In v njegovi duši se pojavlja nekaj. Sprva sicer brez pravih obrisov — neki dih — nekaj tujega med navadno šaro! Domneva, kot bi v njej zažarelo — in solze mu zalijejo oči... Ne izpustim te, preden me ne blagosloviš! —

V tem trenutku mu je pri srcu, kot bi ga obvalovilo nekaj tujega, imenitnega, neizrečeno tajinstvenega in njegovo telo občuti, kar doživlja njegova osamljena duša.

Človeka more pretresti bol, smrt! Tega moža je prevzela radost, ki je iznenada stopila v njegovo življenje. Posvetila je s svojimi pestrimi žarki v vse kotičke njegovega srca ter je s svojim zvonkim, srebrnim glasom njegovi duši zaklicala: ‚Zdaj sem tu!' —

XXIV. NASLEDNJI DAN.

Ko se je naslednjega jutra odpeljal knez na kolodvor, mu je bilo že jasno, da mu bo današnji dan prinesel bore malo prijetnih ur. Že zdaj ga je mrazilo. Predolgo je stal v sončnem žaru, zdaj bo treba stopiti v senco. —

Kneginja je v spalnem vozu imenitno prebila noč. Njen nepričakovani, nenadni in kakor sluti, nezaželjeni prihod, povzroča, da je prijaznejša in prožnejša. Toda v soprogovih očeh se nekaj skriva, kar ji ni všeč. — To bo gotovo vpliv Rožamarije!

»No, ta sivkasti zrak bi sicer lahko imela tudi v Berlinu! Toda vendar sem srečna, da sem mogla pobegniti iz tega zameglenega in mokrega gnezda. Gotovo je tudi tebi všeč, da sem prišla, saj si imel tu zgolj skrbi in neprijetnosti.«

Knez se smehlja.

»Skrbi sem res imel vse te dni in Rožamarija je še zelo rahla. V zadnjem času se ji okrenilo na bolje. Gre ji že precej dobro!«

Že sta dospela v lepo s palmami okrašeno vežo hotela ‚Angst' in z veliko naglico je stopil knez s svojo soprogo v dvigalo. Zagledal je bil namreč nič slutečega Harra, ki je s cvetlicami v roki stopal po stopnicah navzgor. Toda tudi kneginja ga je bila že zapazila.

»Ali ni bil to grof Thorstein?... Kako je to mogoče?...«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič